

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo łowieckie

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, z późn. zm.¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2e w brzmieniu:

„2a. Polowanie dzieli się na indywidualne i zbiorowe.

2b. Polowaniem indywidualnym jest polowanie wykonywane na podstawie pisemnego upoważnienia wydanego przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego:

- 1) przez jednego myśliwego, działającego niezależnie od innych myśliwych znajdujących się w tym samym obwodzie łowieckim, bez użycia psa; pies może być użyty wyłącznie do poszukiwania zranionej w wyniku postrzału zwierzyny;
- 2) na drapieżniki, przez jednego albo więcej myśliwych, z udziałem uczestnika polowania, którego zadaniem jest naganianie zwierzyny (naganiacza), z psem, na którym myśliwi zajmują stanowiska przy:
 - a) norach i oddają strzały wyłącznie do zwierzyny odchodzącej od nor lub
 - b) stogach i oddają strzały wyłącznie do zwierzyny odchodzącej od stogów;
- 3) na ptactwo, podczas którego współpracuje ze sobą nie więcej niż trzech myśliwych, z użyciem psa.

2c. Polowaniem zbiorowym jest polowanie zorganizowane przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego, prowadzone przez osobę przez niego wyznaczoną do kierowania przebiegiem polowania (prowadzące polowanie):

- 1) wykonywane z udziałem co najmniej dwóch współdziałających ze sobą myśliwych albo myśliwego i naganiacza, albo
- 2) na którym myśliwi zajmują stanowiska wyłącznie na nadziemnych stanowiskach myśliwskich umożliwiających oddanie strzału z wysokości co najmniej 2 m (odległość od powierzchni gruntu do podłogi w ambonie), na którym każde

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1247 oraz z 2014 r. poz. 228 i 951.

naganianie zwierzyny rozpoczyna się i kończy o czasie wyznaczonym przez prowadzącego polowanie.

2d. Polowanie zbiorowe może być wykonywane z użyciem psa.

2e. Polowanie indywidualne może odbywać się równocześnie z polowaniem zbiorowym w tym samym obwodzie łowieckim, pod warunkiem że dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego, uwzględniając konieczność zapewnienia bezpieczeństwa uczestników polowania i otoczenia, wyrazi na to zgodę.”;

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. 1. Zwierzęta łowne dzieli się na:

- 1) zwierzynę płową;
- 2) zwierzynę grubą;
- 3) zwierzynę drobną;
- 4) drapieżniki.

2. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, listę gatunków zwierząt łownych z rozróżnieniem na zwierzynę płową, grubą, drobną oraz drapieżniki, uwzględniając możliwość prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz dobro ochrony środowiska, kultywowanie tradycji łowieckiej, rozmiar szkód w rolnictwie i leśnictwie, a także potrzebę ochrony gatunków rodzimych.”;

3) art. 8 otrzymuje brzmienie:

„Art. 8. 1. Gospodarka łowiecka jest prowadzona w obwodach łowieckich przez dzierżawców albo zarządców.

2. Odstrzały redukcyjne zwierząt łownych w parkach narodowych i rezerwach, prowadzone w oparciu o przepisy o ochronie przyrody, odbywają się na zasadach określonych w ustawie i zgodnie z obowiązującymi okresami polowań i warunkami wykonywania polowań.

3. Gospodarka łowiecka jest prowadzona na zasadach określonych w ustawie, w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane, określające w szczególności wielkości pozyskania zwierzyny.

4. Roczne plany łowieckie są sporządzane na okres od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca roku następnego (rok gospodarczy).

5. Roczne plany łowieckie są sporządzane przez dzierżawców obwodów łowieckich, po zasięgnięciu opinii właściwych wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), i podlegają zatwierdzeniu przez właściwego nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w uzgodnieniu z Polskim Związkiem Łowieckim. W przypadku gdy obwód łowiecki jest położony w granicach więcej niż jednego nadleśnictwa, roczny plan łowiecki dla tego obwodu zatwierdza nadleśniczy właściwy dla obszaru, na którym jest położona największa część tego obwodu.

6. Roczne plany łowieckie w obwodach wyłączonych z wydzierżawienia są sporządzane przez ich zarządców i podlegają zatwierdzeniu przez dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. W przypadku gdy obwód łowiecki wyłączony z wydzierżawienia jest położony w granicach więcej niż jednej regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, roczny plan łowiecki dla tego obwodu zatwierdza dyrektor regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe właściwy dla obszaru, na którym jest położona największa część tego obwodu.

7. Roczne plany łowieckie dla obwodów łowieckich:

- 1) graniczących z parkiem narodowym są opiniowane dodatkowo przez dyrektora tego parku narodowego;
- 2) na terenie których znajdują się obręby hodowlane, są opiniowane dodatkowo, w zakresie pozyskania piżmaka i łyski przez uprawnionych do rybactwa w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471, z późn. zm.²⁾).

8. Roczny plan łowiecki jest przedkładany do zatwierdzenia nie później niż do dnia 21 marca danego roku wraz z opinią wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz opiniami, o których mowa w ust. 7, jeżeli są one wymagane.

9. Zatwierdzenie lub odmowa zatwierdzenia rocznego planu łowieckiego następuje w terminie 7 dni od dnia przedłożenia go do zatwierdzenia.

10. Odmowa zatwierdzenia rocznego planu łowieckiego w całości albo części może nastąpić, jeżeli plan:

- 1) nie spełnia wymogów określonych przepisami prawa;

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 200, poz. 1322 oraz z 2013 r. poz. 628 i 1158.

2) zawiera dane, które nie gwarantują osiągnięcia celów określonych w wieloletnim łowieckim planie hodowlanym.

11. W przypadku odmowy zatwierdzenia w całości albo części rocznego planu łowieckiego przysługuje odwołanie do:

- 1) dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – w przypadku, o którym mowa w ust. 5;
- 2) Dyrektora Generalnego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe – w przypadku, o którym mowa w ust. 6.

12. W przypadku odmowy zatwierdzenia rocznego planu łowieckiego w części, plan ten podlega realizacji w zatwierdzonej części.

13. Roczny plan łowiecki podlega poprawieniu w części niezatwierdzonej. Do zatwierdzania poprawionej części rocznego planu łowieckiego przepisy ust. 4–12 stosuje się odpowiednio.

14. Dopuszcza się zmianę rocznego planu łowieckiego w przypadku:

- 1) klęski żywiołowej;
- 2) istotnej zmiany liczebności zwierząt łownych w obwodzie łowieckim;
- 3) zmiany granic obwodu łowieckiego;
- 4) zmiany dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego;
- 5) większego niż przewidywany w rocznym planie łowieckim rozmiaru szkód, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1;
- 6) wprowadzenia zmiany na liście gatunków zwierząt łownych lub określenia okresu polowań na gatunek zwierzęcia łownego objęty dotychczas całoroczną ochroną;
- 7) wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

15. Do zmiany rocznego planu łowieckiego przepisy ust. 5–13 stosuje się.

16. Wieloletnie łowieckie plany hodowlane są sporządzane dla sąsiadujących ze sobą obwodów łowieckich o zbliżonych warunkach przyrodniczych (rejonów hodowlanych), na okres 10 kolejnych lat gospodarczych.

17. Wieloletnie łowieckie plany hodowlane są sporządzane przez dyrektorów regionalnych dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, w uzgodnieniu z marszałkami województw i Polskim Związkiem Łowieckim.

18. Wieloletnie łowieckie plany hodowlane zatwierdza Dyrektor Generalny Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

19. Odmowa zatwierdzenia wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego może nastąpić, jeżeli plan:

- 1) nie spełnia wymogów określonych przepisami prawa;
- 2) zawiera dane, które nie gwarantują w okresie, na jaki został sporządzony, osiągnięcia celów łowiectwa wskazanych w art. 3.

20. W przypadku odmowy zatwierdzenia wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw środowiska.

21. Dopuszcza się zmianę wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego w przypadku:

- 1) klęski żywiołowej;
- 2) zmiany granic rejonu hodowlanego lub obwodu łowieckiego wchodzącego w skład tego rejonu;
- 3) istotnej zmiany liczebności zwierząt łownych w rejonie hodowlanym;
- 4) istotnej zmiany charakteru użytkowania gruntów;
- 5) wprowadzenia zmiany na liście gatunków zwierząt łownych lub określenia okresu polowań na gatunek zwierzęcia łownego objęty dotychczas całoroczną ochroną;
- 6) wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

22. Do zmiany wieloletniego łowieckiego planu hodowlanego przepisy ust. 17–20 stosuje się.

23. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres danych, które powinny zawierać roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane, uwzględniając potrzebę optymalnego gospodarowania populacjami zwierząt łownych oraz ochrony lasów i użytków rolnych przed szkodami wyrządzanymi przez te zwierzęta.”;

- 4) po art. 8 dodaje się art. 8a w brzmieniu:

„Art. 8a. 1. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz Polskiego Związku Łowieckiego, może określić, w drodze rozporządzenia, dla terytorium Rzeczypospolitej Polskiej albo jego

części, minimalną albo maksymalną liczbę zwierząt łownych danego gatunku do pozyskania w danym okresie, w celu ograniczenia populacji danego gatunku zwierząt łownych z uwagi na zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, w szczególności wystąpienie epizootii, w celu odbudowy populacji danego gatunku zwierząt łownych w związku z jej znacznym zmniejszeniem albo w celu zachowania populacji danego gatunku zwierzyny w związku z jej niskim stanem.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw środowiska uwzględni stopień zagrożenia dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, rozmiar szkód wyrządzanych przez zwierzęta łowne, stopień i przyczyny zmniejszenia populacji danego gatunku zwierząt łownych oraz potrzebę optymalnego gospodarowania populacjami zwierząt łownych.

3. W przypadku wydania rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1, dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich oraz dyrektorzy regionalnych dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe są obowiązani zmienić, odpowiednio, roczne plany łowieckie lub wieloletnie łowieckie plany hodowlane, w zakresie wielkości pozyskania zwierzyny danego gatunku, w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie tego rozporządzenia.

4. Do zmiany rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych przepisy art. 8 ust. 5–13 i 17–20 stosuje się odpowiednio.”;

5) w art. 26 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) strefy ochronne zwierząt łownych utworzone w otulinie parku narodowego;”;

6) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. 1. Podziału na obwody łowieckie oraz zmiany granic tych obwodów dokonuje w obrębie województwa sejmik województwa, w drodze uchwały, stanowiącej akt prawa miejscowego.

2. Jeżeli obwód łowiecki ma się znajdować w obszarze więcej niż jednego województwa uchwałę, o której mowa w ust. 1, podejmuje sejmik województwa właściwy dla przeważającego obszaru gruntów, na których ma się znajdować obwód łowiecki, w uzgodnieniu z sejmikiem województwa właściwym dla pozostałego obszaru.

3. Podział na obwody łowieckie obszarów gruntów pozostających w zarządzie organów wojskowych albo przydzielonych tym organom do wykorzystania oraz zmiana granic tych obwodów odbywa się w uzgodnieniu z tymi organami.

4. Projekt uchwały, o której mowa w ust. 1, przygotowuje marszałek województwa.

5. Marszałek województwa po przygotowaniu projektu uchwały, o której mowa w ust. 1, kolejno:

- 1) występuje o:
 - a) opinię do:
 - właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska,
 - właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
 - Polskiego Związku Łowieckiego,
 - właściwej izby rolniczej,
 - b) uzgodnienie z organami, o których mowa w ust. 2 lub 3;
- 2) wprowadza zmiany do projektu uchwały wynikające z rozpatrzenia opinii i dokonanych uzgodnień;
- 3) ogłasza przez umieszczenie na stronie podmiotowej urzędu marszałkowskiego, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w poszczególnych gminach objętych projektem uchwały, za pośrednictwem wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), o sporządzeniu projektu uchwały oraz wyłożeniu jej do publicznego wglądu i opublikowaniu na stronie podmiotowej urzędu marszałkowskiego, na co najmniej 7 dni przed dniem wyłożenia i opublikowania projektu uchwały, wyznaczając w ogłoszeniu termin na składanie uwag do projektu uchwały, nie krótszy niż 21 dni od dnia wyłożenia i opublikowania projektu uchwały, oraz informując o formie i miejscu składania uwag;
- 4) wyklada projekt uchwały do publicznego wglądu oraz publikuje go na stronie podmiotowej urzędu marszałkowskiego na okres co najmniej 21 dni;
- 5) rozpatruje uwagi w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia upływu terminu ich składania;
- 6) wprowadza zmiany do projektu uchwały wynikające z rozpatrzenia uwag, a następnie ponawia uzgodnienia z organami, o których mowa w ust. 2 lub 3;
- 7) przedstawia projekt uchwały sejmikowi województwa wraz z zestawieniem nieuwzględnionych uwag lub opinii.

6. Uwagi do projektu uchwały, o której mowa w ust. 1, może wnieść każdy właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości objętej projektem uchwały.

7. Uwagi wnosi się na piśmie w terminie wyznaczonym w ogłoszeniu, o którym mowa w ust. 5 pkt 3. Uwagi wniesione po terminie pozostawia się bez rozpatrzenia.

8. Jako wniesione na piśmie uznaje się również uwagi wniesione w postaci elektronicznej za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2014 r. poz. 1114), opatrzone:

- 1) bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 262 oraz z 2014 r. poz. 1662) albo
- 2) podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP w rozumieniu przepisów ustawy dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

9. Przy rozpatrywaniu uwag dotyczących wyłączenia nieruchomości z obwodu łowieckiego uwzględnia się szczególne właściwości nieruchomości lub prowadzonej na niej działalności, które istotnie utrudnią prowadzenie na niej gospodarki łowieckiej, albo – w przypadku objęcia nieruchomości obwodem łowieckim – spowodują konieczność zaprzestania lub istotnego ograniczenia prowadzenia na niej dotychczasowej działalności.

10. Jeżeli sejmik województwa stwierdzi konieczność dokonania zmian w przedstawionym projekcie uchwały, w tym także w wyniku uwzględnienia uwag lub opinii do projektu uchwały, czynności, o których mowa w ust. 5, ponawia się w zakresie niezbędnym do dokonania tych zmian. Przedmiotem ponowionych czynności można uczynić część projektu uchwały objętą zmianą.”;

- 7) po art. 27 dodaje się art. 27a i art. 27b w brzmieniu:

„Art. 27a. 1. Jeżeli w wyniku objęcia nieruchomości obwodem łowieckim korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości może żądać od dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego, w skład którego wchodzi nieruchomość, odszkodowania za powstałe ograniczenia. Odszkodowanie obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości.

2. Z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, można wystąpić w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie uchwały, o której mowa w art. 27 ust. 1.

3. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego uzgadnia z właścicielem albo użytkownikiem wieczystym nieruchomości wysokość odszkodowania w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę stan, przeznaczenie i wartość nieruchomości w dniu jej objęcia obwodem łowieckim.

4. W przypadku braku uzgodnienia, o którym mowa w ust. 3, właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości może wnieść powództwo o ustalenie wysokości odszkodowania do sądu powszechnego, w terminie 3 miesięcy od dnia upływu terminu, o którym mowa w ust. 3.

Art. 27b. 1. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości zabudowanej wchodzącej w skład obwodu łowieckiego może wystąpić do sądu powszechnego z wnioskiem o ustanowienie zakazu wykonywania polowania na tej nieruchomości, uzasadniając to swoimi przekonaniem religijnymi lub wyznawanymi zasadami moralnymi.

2. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości powinien we wniosku, o którym mowa w ust. 1, w szczególności wykazać rzeczywiste związki z wyznawaną doktryną religijną oraz wskazać w wyznawanej doktrynie religijnej zasady uznające za niedopuszczalne polowanie na zwierzęta łowne lub wskazać wyznawane zasady moralne, które pozostają w sprzeczności z polowaniem na zwierzęta łowne.

3. Sprawy o ustanowienie zakazu wykonywania polowania sąd rozpatruje w postępowaniu nieprocesowym.

4. Uczestnikiem postępowania w sprawie o ustanowienie zakazu wykonywania polowania jest dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego, którego dotyczy wniosek.

5. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której sąd ustanowił zakaz wykonywania polowania, może w każdym czasie złożyć dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego pisemne oświadczenie o rezygnacji z ustanowionego zakazu wykonywania polowania. W takim przypadku zakaz wykonywania polowania przestaje obowiązywać z dniem doręczenia oświadczenia dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.”;

8) w art. 28 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, może uchylić decyzję, o której mowa w ust. 2, jeżeli w odniesieniu do zarządcy obwodu łowieckiego zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29a ust. 2a. Do zasięgnięcia opinii przepis art. 29a ust. 2b stosuje się. Opinie Polskiego Związku Łowieckiego nie zasięga się, jeżeli zarządcą obwodu łowieckiego jest Polski Związek Łowiecki.”;

9) w art. 29a po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Wyzierzawiający może, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego albo na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego, wypowiedzieć dzierżawę bez zachowania terminów wypowiedzenia w przypadku:

- 1) niezrealizowania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego rocznego planu łowieckiego na poziomie co najmniej 80% określonej w tym planie minimalnej liczby zwierzyny grubej do pozyskania, w każdym z trzech następujących po sobie lat;
- 2) braku zatwierdzonego w całości rocznego planu łowieckiego dla wydzierżawionego obwodu łowieckiego przez co najmniej 3 miesiące;
- 3) trwałego zaprzestania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego wypłacania odszkodowań za szkody, o których mowa w art. 27a lub art. 46 ust. 1, lub pokrywania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 2.

2b. Brak przedstawienia przez Polski Związek Łowiecki opinii w terminie 14 dni od dnia otrzymania wystąpienia o opinię uznaje się za wyrażenie pozytywnej opinii.”;

10) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. 1. W przypadku nieusprawiedliwionego niezrealizowania rocznego planu łowieckiego w zakresie pozyskania: łośi, jeleni, danieli i saren, dzierżawcy oraz zarządcy obwodów łowieckich są obowiązani do udziału w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną, poniesionych przez nadleśnictwo na terenie obwodu łowieckiego, przy czym udział ten nie może przekroczyć 10% wartości wpływów ze sprzedaży tusz tych gatunków w poprzednim roku gospodarczym.

2. Udział w kosztach, o których mowa w ust. 1, uwzględnia się odpowiednio w wysokości czynszu dzierżawnego albo ekwiwalentu, o którym mowa w art. 31 ust. 3, przy czym udział ten przypada w całości właściwemu nadleśnictwu.

3. Obwody łowieckie podlegają zaliczeniu do następujących kategorii:

- 1) bardzo dobre;
- 2) dobre;
- 3) średnie;
- 4) słabe;
- 5) bardzo słabe.

4. Zaliczenie obwodu łowieckiego do jednej z kategorii, o których mowa w ust. 3, następuje na podstawie:

- 1) wskaźników liczebności zwierzyny;
- 2) czynników wpływających na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu.

5. Zaliczenia obwodu łowieckiego do jednej z kategorii, o których mowa w ust. 3, dokonuje sejmik województwa:

- 1) w uchwale, o której mowa w art. 27 ust. 1, albo
- 2) w uchwale, stanowiącej akt prawa miejscowego; przepisy art. 27 ust. 2 i 4 stosuje się odpowiednio.

6. Projekt uchwały, o której mowa w ust. 5 pkt 2, wymaga zaopiniowania przez właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Polski Związek Łowiecki.

7. Czynsz dzierżawny ustala się, w zależności od kategorii obwodu łowieckiego, mnożąc ilość hektarów obszaru dzierżawionego obwodu łowieckiego przez średnią cenę żyta ustalaną w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego, ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, stosując wskaźnik przeliczeniowy, który nie może być wyższy niż 0,07 q żyta za 1 hektar.

8. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wskaźniki liczebności zwierzyny,
- 2) czynniki wpływające na środowisko bytowania zwierzyny i walory łowieckie obwodu łowieckiego

– uwzględniając liczebność poszczególnych gatunków zwierzyny w określonych środowiskach jej bytowania, rodzaj i wielkość jej pozyskania oraz nasilenie czynników

antropogenicznych.

9. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób ustalania udziału, o którym mowa w ust. 1,
- 2) wysokość wskaźników przeliczeniowych, o których mowa w ust. 7, dla poszczególnych kategorii obwodów łowieckich

– uwzględniając stopień niezrealizowania rocznego planu łowieckiego i rozmiar szkód powodowanych w lasach przez poszczególne gatunki zwierzyny oraz konieczność zróżnicowania wysokości czynszu dzierżawnego w zależności od kategorii obwodu łowieckiego.”;

- 11) w art. 32 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Polski Związek Łowiecki oraz koła łowieckie działają na podstawie ustawy oraz statutu uchwalanego przez Krajowy Zjazd Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego. Projekt statutu jest uzgadniany z ministrem właściwym do spraw środowiska.”;

- 12) w art. 33 po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. Zobowiązania koła łowieckiego z tytułu odszkodowań, o których mowa w art. 27a i art. 46 ust. 1, oraz kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 2, przejmuje Polski Związek Łowiecki w przypadku:

- 1) rozwiązania koła łowieckiego, gdy majątek koła nie jest wystarczający na pokrycie zobowiązań koła z tytułu tych odszkodowań lub tych kosztów;
- 2) trwałego zaprzestania przez koło łowieckie wypłacania tych odszkodowań lub pokrywania tych kosztów.

2b. W przypadku przejęcia przez Polski Związek Łowieckich zobowiązań, o których mowa w ust. 2a pkt 2, Polskiemu Związkowi Łowieckiemu przysługuje roszczenie zwrotne do koła łowieckiego.”;

- 13) w art. 34 po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

„11a) rozpatrywanie skarg, o których mowa w art. 43n.”;

- 14) w art. 35:

- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Działalność Polskiego Związku Łowieckiego oraz kół łowieckich jest finansowana z funduszy własnych, wpisowego, składek członkowskich, zapisów i darowizn oraz dochodów z działalności gospodarczej.”;

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Polski Związek Łowiecki oraz koła łowieckie prowadzą działalność gospodarczą na zasadach określonych w odrębnych przepisach regulujących podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej.”,

c) uchyla się ust. 3;

15) art. 35a otrzymuje brzmienie:

„Art. 35a. 1. Nadzór nad działalnością Polskiego Związku Łowieckiego sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

2. Polski Związek Łowiecki składa ministrowi właściwemu do spraw środowiska roczne sprawozdanie z wykonania zadań określonych w art. 34, w terminie do dnia 31 maja roku następnego.

3. W przypadku gdy sprawozdanie jest niepełne lub budzi zastrzeżenia, minister właściwy do spraw środowiska może zażądać jego uzupełnienia lub udzielenia dodatkowych wyjaśnień w wyznaczonym przez siebie terminie.

4. Minister właściwy do spraw środowiska może zlecić imiennie upoważnionym pracownikom obsługującego go urzędu przeprowadzenie kontroli Polskiego Związku Łowieckiego w zakresie wykonywanych przez niego zadań określonych w art. 34, w szczególności w przypadku gdy w wyznaczonym terminie Polski Związek Łowiecki nie uzupełni sprawozdania lub nie udzieli dodatkowych wyjaśnień oraz jeżeli złożone sprawozdanie, pomimo uzupełnienia lub udzielenia dodatkowych wyjaśnień, budzi zastrzeżenia.

5. Do przeprowadzenia kontroli, o której mowa w ust. 4, przepisy o kontroli w administracji rządowej stosuje się odpowiednio.

6. Polski Związek Łowiecki jest obowiązany do realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych przez ministra właściwego do spraw środowiska.

7. Minister właściwy do spraw środowiska ma prawo żądać:

- 1) dostarczenia przez Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego odpisów uchwał Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego oraz Naczelnej Rady Łowieckiej;
- 2) innych wyjaśnień niż te, o których mowa w ust. 3, od organów Polskiego Związku Łowieckiego.

8. W razie niezastosowania się Polskiego Związku Łowieckiego do żądania, o którym mowa w ust. 7, sąd, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska,

może nałożyć grzywnę w wysokości jednorazowo nie wyższej niż 5000 zł. Od grzywny można zwolnić, jeżeli po jej wymierzeniu Polski Związek Łowiecki niezwłocznie zastosuje się do żądania ministra właściwego do spraw środowiska. Polski Związek Łowiecki, w terminie 7 dni, może wystąpić do sądu o zwolnienie od grzywny.

9. Sąd, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska, może uchylić uchwałę Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Łowieckiego sprzeczną z prawem lub statutem Polskiego Związku Łowieckiego.

10. Jeżeli Polski Związek Łowiecki nie posiada Zarządu Głównego dłużej niż przez 3 miesiące, sąd, na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska lub z własnej inicjatywy, ustanawia dla niego kuratora.

11. Kurator jest obowiązany do zwołania w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy Krajowego Zjazdu Delegatów uprawnionego do wyboru Zarządu Głównego. Do czasu wyboru Zarządu Głównego kurator reprezentuje Polski Związek Łowiecki w sprawach majątkowych wymagających bieżącego załatwienia.

12. Wynagrodzenie kuratora pokrywa się z majątku Polskiego Związku Łowieckiego.”;

16) w art. 37 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Państwowa Straż Łowiecka współpracuje z Policją, Polskim Związkiem Łowieckim oraz Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych, w zakresie niezbędnym do realizacji ich zadań ustawowych.”;

17) art. 41 otrzymuje brzmienie:

„Art. 41. 1. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i Ministrem Sprawiedliwości, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymogi kwalifikacji zawodowych, wzory legitymacji, oznak służbowych i odznak służbowych oraz składniki i wzór umundurowania strażników Państwowej Straży Łowieckiej, a także szczegółowe wymogi kwalifikacji zawodowych, wzór oznaki i legitymacji strażnika łowieckiego, mając na względzie potrzebę doboru strażników o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych, zapewnienie możliwości odpowiedniej identyfikacji strażników oraz rodzaj i miejsce wykonywania zadań.

2. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposoby współpracy Państwowej Straży Łowieckiej z Policją oraz Polskim Związkiem Łowieckim, mając na względzie ustawowe zadania tych podmiotów oraz konieczność zapewnienia poprawnego i skutecznego współdziałania;
- 2) sposoby przydziału, ewidencjonowania i przechowywania w siedzibach Państwowej Straży Łowieckiej broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek zakładanych na ręce, pałki służbowej, ręcznych miotaczy substancji obездwładniających i przedmiotów przeznaczonych do obездwładniania osób za pomocą energii elektrycznej oraz warunki techniczne, jakim powinien odpowiadać magazyn broni, mając na względzie konieczność uniemożliwienia dostępu do broni, amunicji i środków przymusu bezpośredniego osobom trzecim oraz potrzebę ochrony ewidencji przed uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą.”;

18) w art. 42:

a) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Podczas polowania indywidualnego wykonujący polowanie jest obowiązany posiadać, poza dokumentami określonymi w ust. 2, upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego, wydane przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego.”,

b) po ust. 8 dodaje się ust. 8a–8f w brzmieniu:

„8a. Upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego wydaje się na czas określony, jako druki ścisłego zarachowania, na jeden obwód łowiecki, w dwóch egzemplarzach – po jednym dla myśliwego oraz dla dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

8b. Upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego zawiera:

- 1) nazwę i siedzibę dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego;
- 2) imię i nazwisko oraz adres miejsca zamieszkania myśliwego;
- 3) numer obwodu łowieckiego, w którym ma być wykonywane polowanie;
- 4) wskazanie gatunku i liczby sztuk oraz opis zwierzyny do pozyskania podczas polowania;
- 5) datę wydania;

- 6) termin ważności;
- 7) podpis osoby upoważnionej przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego do jego wydania.

8c. Upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego może zostać jednokrotnie przedłużone przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego.

8d. Myśliwy jest obowiązany niezwłocznie zwrócić dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego po jego wykorzystaniu lub utracie przez nie terminu ważności.

8e. W przypadku pozyskania zwierzyny na polowaniu indywidualnym myśliwy jest obowiązany odnotować to w upoważnieniu do wykonywania polowania indywidualnego:

- 1) w odniesieniu do zwierzyny grubej – przed podjęciem czynności transportowych;
- 2) w odniesieniu do zwierzyny drobnej – niezwłocznie po zakończeniu polowania.

8f. W przypadku pozyskania maksymalnej liczby sztuk danego gatunku zwierzyny zgodnie z rocznym planem łowieckim myśliwy jest obowiązany przedłożyć upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego celem dokonania jego zmiany, polegającej na wykreśleniu danego gatunku.”;

19) art. 42b otrzymuje brzmienie:

„Art. 42b. 1. Władający nieruchomością wchodzącą w skład obwodu łowieckiego może zgłosić dzierżawcy albo zarządcy tego obwodu wolę bycia powiadamianym o polowaniach indywidualnych wykonywanych na jego nieruchomości, wskazując jednocześnie numer telefonu lub adres poczty elektronicznej do kontaktu.

2. Myśliwy, nie później niż w dniu poprzedzającym dzień wykonywania polowania indywidualnego, powiadamia o terminie jego rozpoczęcia i zakończenia władających nieruchomościami, na których będzie wykonywane polowanie, którzy dokonali zgłoszenia zgodnie z ust. 1.

3. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego przekazuje – co najmniej na 7 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia polowania zbiorowego – wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) oraz nadleśniczemu, właściwym ze względu na

miejsce wykonywania polowania, pisemną informację o planowanym terminie, w tym godzinie rozpoczęcia i zakończenia, oraz miejscu tego polowania.

4. Termin rozpoczęcia i zakończenia oraz miejsce polowania zbiorowego są podawane do publicznej wiadomości przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), nie później niż w terminie 3 dni od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ust. 3, w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz na stronie podmiotowej urzędu gminy.

5. Termin rozpoczęcia i zakończenia polowania indywidualnego, miejsce jego wykonywania, imię i nazwisko wykonującego polowanie, numer upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego, gatunek i liczba sztuk pozyskanej zwierzyny oraz liczba oddanych strzałów są wpisywane w ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym, którą są obowiązani prowadzić dla każdego obwodu dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich.

6. Wpisów w ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym mogą dokonywać wyłącznie myśliwi wykonujący polowanie lub myśliwi przez nich upoważnieni do dokonania wpisu lub osoby upoważnione przez dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego do dokonywania tych wpisów.

7. Wpisu w ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym dotyczącego terminu rozpoczęcia polowania indywidualnego dokonuje się przed jego rozpoczęciem, jednak nie wcześniej niż 24 godziny przed rozpoczęciem polowania.

8. W miejscu wskazanym w ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym jako miejsce wykonywania polowania indywidualnego nie może w tym samym czasie, bez zgody myśliwego wykonującego polowanie w tym miejscu, polować inny myśliwy.

9. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego jest obowiązany poinformować pisemnie właściwego nadleśniczego o miejscu udostępnienia ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym oraz podać imię, nazwisko i adres miejsca zamieszkania osoby upoważnionej albo osób upoważnionych do dokonywania wpisów, a także okazywać mu ją lub upoważnionej przez niego osobie na każde żądanie.”;

20) w art. 42c dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2–5 w brzmieniu:

„2. Oznakować tusze mogą także przeszkolone osoby, o których mowa w sekcji IV w rozdziale I i II w załączniku nr III do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE

L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14). W takim przypadku ust. 1 nie stosuje się.

3. Osoba prowadząca punkt skupu odmawia przyjęcia tuszy zwierzyny, jeżeli wraz z tuszą nie zostało okazane upoważnienie do wykonywania polowania indywidualnego albo następujący dokument potwierdzający pozyskanie zwierzyny zgodnie z prawem:

- 1) świadectwo pochodzenia zwierzyny, o którym mowa w art. 431 ust. 1;
- 2) decyzja nadleśniczego nakazująca wykonanie odłowu lub odstrzału redukcyjnego zwierzyny, o której mowa w art. 45 ust. 1;
- 3) postanowienie nadleśniczego o zastosowaniu odstrzału zastępczego zwierzyny, o którym mowa w art. 45 ust. 2;
- 4) decyzja starosty o odłowu lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny, o której mowa w art. 45 ust. 3;
- 5) decyzja ministra właściwego do spraw środowiska o odstrzale redukcyjnym zwierząt łownych na terenie parku narodowego, wydana na podstawie art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.³⁾);
- 6) decyzja Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o odstrzale redukcyjnym zwierząt łownych na terenie rezerwatu przyrody, wydana na podstawie art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

4. Osoba prowadząca punkt skupu jest obowiązana wydać dostarczającemu tuszę zwierzyny dokument potwierdzający przyjęcie tuszy, który stanowi druk ścisłego zarachowania.

5. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, dane, które powinny zostać zawarte w dokumencie potwierdzającym przyjęcie tuszy zwierzyny do punktu skupu, wzór i opis znaku służącego do oznakowania tusz zwierzyny oraz sposób ich oznakowania, mając na uwadze konieczność zapewnienia możliwości identyfikacji tusz.”;

21) art. 42e otrzymuje brzmienie:

„Art. 42e. 1. Wywóz z Rzeczypospolitej Polskiej: poroża łośia, poroża jelenia szlachetnego, poroża jelenia sika, poroża daniela, poroża sarny, ślimów muflona, oręza dzika, czaszki lisa, czaszki jenota oraz czaszki borsuka (trofea łowieckie) wymaga

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628, 842 i 835, z 2014 r. poz. 805, 850, 1002, 1101 i 1863 oraz z 2015 r. poz. 222.

uzyskania zaświadczenia wystawionego przez Polski Związek Łowiecki potwierdzającego, że wywożone trofeum łowieckie nie posiada szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej.

2. Wywóz z Rzeczypospolitej Polskiej trofeów łowieckich o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej wymaga uzyskania zgody ministra właściwego do spraw środowiska. Zgodę wydaje się na wniosek właściciela trofeum łowieckiego, w drodze decyzji administracyjnej, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego. Do wydania opinii przez Polski Związek Łowiecki art. 106 § 2 i § 4–6 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się. Zgoda może być wydana na czas określony, jeżeli wywóz trofeum łowieckiego następuje w celu jego eksponowania na wystawach specjalistycznych.

3. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, kryteria uznawania trofeów łowieckich za trofea o szczególnej wartości kulturowej i przyrodniczej, uwzględniając kryteria wyceny trofeów łowieckich Międzynarodowej Rady Łowiectwa i Ochrony Zwierzyny oraz kierując się potrzebą ochrony najcenniejszych trofeów.”;

22) w art. 43 uchyla się ust. 3;

23) po art. 43 dodaje się art. 43a–43n w brzmieniu:

„Art. 43a. 1. Polowanie, odstrzał redukcyjny oraz zastępczy zwierzyny, a także odstrzał zwierząt stanowiących nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka mogą być wykonywane wyłącznie przy użyciu myśliwskiej broni palnej długiej centralnego zapłonu, o lufach gwintowanych lub gładkich, z wyłączeniem broni czarnoprochowej, pistoletów i rewolwerów, z której po maksymalnym załadunku można oddać najwyżej sześć pojedynczych strzałów, z tym że do magazynka broni samopowtarzalnej można załadować jednorazowo najwyżej dwa naboje.

2. Używana do wykonywania polowania broń myśliwska o lufach gwintowanych musi być przeznaczona do strzelania amunicją myśliwską charakteryzującą się energią pocisku nie mniejszą niż 1000 J w odległości 100 m od wylotu lufy.

3. Do wykonywania polowania na zwierzynę grubą używa się myśliwskich naboju kulowych oraz naboju myśliwskich z pociskami półpłaszczowymi, przy czym:

1) przy polowaniu na łosie energia pocisku półpłaszczowego w odległości 100 m od wylotu lufy nie może być mniejsza niż 2500 J;

2) przy polowaniu na jelenie, daniela, muflony i dziki, z wyłączeniem dzików warchlaków, energia pocisku półpłaszczowego w odległości 100 m od wylotu lufy nie może być mniejsza niż 2000 J.

4. Broni myśliwskiej o lufach gładkich oraz myśliwskich naboju kulowych nie używa się do wykonywania polowania na łosie i jelenie byki.

5. Do wykonywania polowania na zwierzyńę drobną używa się wyłącznie broni myśliwskiej o lufach gładkich oraz myśliwskich naboju śrutowych ze śrutem o średnicy do 4,5 mm.

6. Do wykonywania polowania na drapieżniki używa się również broni myśliwskiej o lufach gwintowanych oraz myśliwskich naboju z pociskami półpłaszczowymi i pełnopłaszczowymi.

Art. 43b. 1. Do wykonywania polowania dopuszcza się używanie urządzeń optycznych montowanych na broni myśliwskiej wyłącznie o krotności w przedziale od 1 do 18, w których obraz celu powstaje w świetle naturalnym i nie jest przetwarzany przez urządzenia elektroniczne, przy czym znak celowniczy w urządzeniu optycznym może być podświetlany. Urządzenie optyczne może zawierać dalmierz.

2. Myśliwi mogą nabywać urządzenia optyczne, o których mowa w ust. 1, po okazaniu pozwolenia na posiadanie broni myśliwskiej lub Europejskiej Karty Broni Palnej albo zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni myśliwskiej.

3. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy lornetek używanych do obserwacji.

4. Dopuszcza się dochodzenie zranionej w wyniku postrzału zwierzyńy z użyciem sztucznego źródła światła, nieprzytwierdzonego do broni.

Art. 43c. 1. Polowanie z użyciem psa lub naganiacza odbywa się w okresie od dnia 1 października do dnia 31 stycznia. Ograniczenie to nie dotyczy polowania na ptactwo albo na drapieżniki oraz poszukiwania zranionej w wyniku postrzału zwierzyńy z psem prowadzonym na linie (na otoku).

2. Jeżeli dzień 1 października przypada na dzień następny po dniu wolnym od pracy, okres polowań z użyciem psa lub z udziałem naganiacza rozpoczyna się pierwszego dnia wolnego od pracy bezpośrednio przed dniem 1 października.

3. Jeżeli dzień 31 stycznia przypada na dzień poprzedzający dzień wolny od pracy, okres polowań z użyciem psa lub z udziałem naganiacza kończy się ostatniego dnia wolnego od pracy następującego bezpośrednio po dniu 31 stycznia.

4. Przez dzień wolny od pracy, o którym mowa w ust. 2 i 3, rozumie się niedziele i święta określone w odrębnych przepisach o dniach wolnych od pracy oraz soboty.

Art. 43d. 1. Polowanie wymaga zapewnienia w poszukiwaniach zranionej w wyniku postrzału zwierzyny udziału ułożonego w tym celu psa. Poszukując zranionej w wyniku postrzału zwierzyny może korzystać z pomocy innego myśliwego lub naganiacza, a także może korzystać z psa prowadzonego na otoku.

2. Poszukiwanie zranionej w wyniku postrzału zwierzyny w obwodzie łowieckim, w którym myśliwy nie ma upoważnienia do wykonywania polowania, może odbywać się pod warunkiem niezwłocznego, nie później jednak niż po upływie 12 godzin od rozpoczęcia poszukiwań, zawiadomienia o tym dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

3. Poszukiwanie zranionej w wyniku postrzału zwierzyny na terenie niewchodzącym w skład obwodu łowieckiego może odbywać się za zgodą władającego terenem i z zachowaniem szczególnych środków bezpieczeństwa. Zgoda władającego terenem może mieć charakter jednorazowy, czasowy lub stały.

4. Myśliwy jest obowiązany poszukiwać, dochodzić i uśmiercić raną zwierzynę możliwie szybko i w sposób oszczędzający jej niepotrzebnych cierpień.

5. Dopuszcza się podniesienie zwierzyny drobnej, która padła po strzale w polu widzenia od granicy obwodu łowieckiego, w którym myśliwy wykonuje polowanie.

6. Polowanie na ptactwo może odbywać się pod warunkiem używania ułożonego w tym celu psa, z tym że jeden pies przypada na nie więcej niż trzech myśliwych.

Art. 43e. Polowanie na zające odbywa się wyłącznie jako polowanie zbiorowe, przy udziale co najmniej sześciu myśliwych, przy czym naganianie odbywa się bez użycia psa.

Art. 43f. 1. Nie celuje się i nie strzela do:

- 1) łani prowadzącej stado jeleni albo danieli i czuwającej nad jego bezpieczeństwem;
- 2) zwierzyny przy paśnikach, lizawkach, pasach zaporowych oraz punktach stałego dokarmiania, z wyjątkiem polowań na dziki i drapieżniki w miejscach wabienia zwierzyny, w których wykłada się przynętę (nęćiskach);
- 3) zwierzyny z pojazdów silnikowych i zaczepionych do nich przyczep, naczep lub innych urządzeń oraz z pojazdów konnych, a także z łodzi o napędzie silnikowym z pracującym silnikiem;
- 4) zwierzyny na ogrodzonych poletkach żerowych;

- 5) ptactwa niebędącego w locie, z wyjątkiem jarząbków, gęsi i łysek;
- 6) zajęcy pozostających w bezruchu;
- 7) celów nierozpoznanych.

2. Zabrania się wykorzystywania:

- 1) oślepionych lub okaleczonych zwierząt jako wabików;
- 2) urządzeń odtwarzających nagrania głosów zwierząt w celu wabienia lub płoszenia zwierzyny;
- 3) urządzeń elektrycznych lub elektronicznych, które mogą zabijać lub ogłuszać;
- 4) luster i innych urządzeń oślepiających;
- 5) gazu i dymu do wypłaszania zwierzyny.

Art. 43g. 1. Polowanie rozpoczynające się godzinę po zachodzie słońca i kończące się godzinę przed wschodem słońca (polowanie w nocy) może odbywać się na:

- 1) dziki, piżmaki lub drapieżniki – przez myśliwego wyposażonego w myśliwską broń palną z zamontowanym urządzeniem optycznym, o którym mowa w art. 43b ust. 1, oraz lornetkę i latarkę;
- 2) gęsi lub kaczki – na zlotach i przelotach.

2. Myśliwy wykonujący polowanie w nocy jest obowiązany zachować wyjątkową ostrożność, w szczególności:

- 1) znać dokładnie teren w rejonie polowania;
- 2) w przypadku określonym w ust. 1 pkt 1 – przed strzałem rozpoznać przez lornetkę cel i teren na linii strzału;
- 3) w razie oddania strzału i niepodniesienia zwierzyny w nocy sprawdzić wynik strzału przy świetle dziennym.

Art. 43h. Myśliwy jest odpowiedzialny za bezpieczne używanie broni myśliwskiej i amunicji oraz jest obowiązany w szczególności do:

- 1) używania broni myśliwskiej sprawnej technicznie;
- 2) regulowania przyrządów celowniczych i sprawdzania celności oddawanych strzałów co najmniej raz w roku;
- 3) sprawdzania każdorazowo przed załadowaniem broni myśliwskiej, czy lufy nie są zatkane;
- 4) trzymania broni myśliwskiej zawsze lufami skierowanymi w górę lub w dół, niezależnie od tego, czy broń jest załadowana, czy rozładowana podczas:
 - a) ładowania i rozładowania broni,

- b) poruszania się w terenie,
- c) przerw w polowaniu,
- d) zajmowania miejsca w pojeździe lub wychodzenia z niego.

Art. 43i. 1. Celowanie do zwierzyny i oddanie strzału jest dopuszczalne dopiero po dokładnym rozpoznaniu zwierzyny oraz w warunkach zapewniających skuteczność strzału i możliwość podniesienia strzelonej zwierzyny oraz bezpieczeństwo otoczenia.

2. Nie celuje się i nie strzela do zwierzyny, jeżeli:

- 1) na linii strzału znajdują się myśliwi lub inne osoby albo zwierzęta gospodarskie, budynki, pojazdy lub drogi publiczne, a odległość od nich nie zapewnia bezpiecznego strzału;
- 2) zwierzyna znajduje się na szczytach wzniesień;
- 3) zwierzyna znajduje się w odległości mniejszej niż 200 metrów od pracujących maszyn rolniczych;
- 4) myśliwy lub zwierzyna znajduje się w odległości mniejszej niż 500 m od miejsca zebrań publicznych w czasie ich trwania lub w odległości mniejszej niż 100 m od zabudowań mieszkalnych.

Art. 43j. 1. Prowadzący polowanie jest odpowiedzialny za jego przeprowadzenie zgodnie z przepisami oraz w warunkach zapewniających bezpieczeństwo uczestnikom polowania i otoczeniu.

2. Podczas polowania zbiorowego jego uczestnicy są obowiązani podporządkować się poleceniom prowadzącego polowanie.

3. Jeżeli polecenia wydawane przez prowadzącego polowanie lub sposób prowadzenia przez niego polowania są sprzeczne z obowiązującymi przepisami lub mogą zagrażać bezpieczeństwu uczestników polowania lub otoczenia, myśliwy może wycofać się z polowania zbiorowego, zawiadamiając o tym prowadzącego polowanie.

Art. 43k. 1. Polowanie zbiorowe rozpoczyna się i kończy z chwilą ogłoszenia tego przez prowadzącego polowanie.

2. Prowadzący polowanie, w terminie do 7 dni od zakończenia polowania zbiorowego, sporządza protokół zawierający:

- 1) numer lub numery obwodów łowieckich, w których odbyło się polowanie;
- 2) datę odbycia polowania;
- 3) godzinę rozpoczęcia i zakończenia polowania;
- 4) listę uczestników polowania;

- 5) wyszczególnienie gatunków zwierzyny przewidzianej do odstrzału;
- 6) wyszczególnienie pozyskanej zwierzyny;
- 7) sposób zagospodarowania pozyskanej zwierzyny;
- 8) uwagi dotyczące przebiegu polowania.

3. Prowadzący polowanie przekazuje protokół, o którym mowa w ust. 2, dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

Art. 43l. 1. Dla tusz zwierzyny pozyskanej na polowaniu zbiorowym dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego wydaje świadectwo pochodzenia zwierzyny, będące drukiem ścisłego zarachowania.

2. Świadectwo pochodzenia zwierzyny wydaje się w dwóch egzemplarzach, z czego jeden dostarcza się osobie prowadzącej punkt skupu wraz z tuszami pozyskanej zwierzyny, a drugi zatrzymuje dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego.

3. Świadectwo pochodzenia zwierzyny zawiera:

- 1) oznaczenie dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego, w którym wykonywane było polowanie zbiorowe;
- 2) miejsce i datę wystawienia;
- 3) numer dokumentu;
- 4) dane dotyczące zwierzyny pozyskanej na polowaniu zbiorowym:
 - a) gatunek oraz płeć zwierzyny,
 - b) datę oraz godzinę pozyskania;
- 5) miejsce pozyskania zwierzyny:
 - a) numer obwodu łowieckiego,
 - b) nadleśnictwo,
 - c) województwo;
- 6) czytelny podpis osoby upoważnionej w imieniu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

Art. 43m. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania w zakresie wykonywania polowania,
- 2) wymagania dotyczące postępowania z bronią myśliwską,
- 3) tryb rozstrzygania spornych strzałów,
- 4) wzór upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego,

5) wzór i sposób prowadzenia ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym – kierując się troską o bezpieczeństwo osób i mienia oraz uwzględniając istniejące polskie zwyczaje łowieckie i możliwość prowadzenia ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym w postaci elektronicznej.

Art. 43n. 1. Na sposób wykonywania polowania przysługuje skarga do Polskiego Związku Łowieckiego.

2. Polski Związek Łowiecki rozpatruje skargę w terminie 30 dni od dnia jej otrzymania.

3. Jeżeli z okoliczności podniesionych w skardze wynika, że podczas wykonywania polowania mogło dojść do popełnienia przewinienia łowieckiego, Polski Związek Łowiecki, rozpatrując skargę, zawiadamia jednocześnie o tym właściwego rzecznika dyscyplinarnego.”;

24) w art. 44 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw środowiska, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody oraz Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze rozporządzenia, dla terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, okresy polowań na zwierzęta łowne, uwzględniając potrzebę ochrony i utrzymania właściwego stanu populacji poszczególnych gatunków zwierząt łownych oraz potrzebę ochrony lasów i użytków rolnych przed szkodami wyrządzanymi przez te zwierzęta.”;

25) w art. 45 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego nie zrealizował rocznego planu łowieckiego na poziomie co najmniej 60% określonej w tym planie minimalnej liczby dzików, łosi, jeleni, danieli i saren zaplanowanych do pozyskania w danym roku gospodarczym, nadleśniczy działający z upoważnienia dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe może wydać postanowienie o zastosowaniu odstrzału zastępczego zwierzyny, kierując się rozmiarami szkód wyrządzonych przez te zwierzęta. Koszty odstrzału zastępczego ponosi dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego.”;

26) w art. 48 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) za szkody, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, powstałe na nieruchomościach, na których ustanowiono zakaz wykonywania polowania, o którym mowa w art. 27b.”;

27) art. 49 otrzymuje brzmienie:

„Art. 49. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, określi, w drodze rozporządzenia, metodę szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych i sposoby ustalania wysokości odszkodowania, terminy zgłoszenia i szacowania szkód, tryb postępowania przy szacowaniu szkód, sposób i terminy wypłaty odszkodowań za szkody oraz wzór protokołu szacowania szkody, uwzględniając obowiązek szacowania wstępnego i ostatecznego oraz kierując się potrzebą dokonywania oceny rzeczywistej szkody uwzględniającej obszar uszkodzonej uprawy oraz wyceny szkody według cen skupu, a także konieczność wypłaty odszkodowania w rozsądnym terminie.”;

28) w art. 51 w ust. 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) narusza zakazy, o których mowa w art. 43i ust. 2,”

b) pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) wbrew przepisom art. 42 ust. 8e nie dokonuje wymaganych wpisów w upoważnieniu do wykonywania polowania indywidualnego,”

c) dodaje się pkt 8 i 9 w brzmieniu:

„8) bez zgody, o której mowa w art. 42e ust. 2, wywozi z Rzeczypospolitej Polskiej trofea łowieckie o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej,

9) po upływie terminu określonego w decyzji, o której mowa w art. 42e ust. 2, nie przywozi do Rzeczypospolitej Polskiej trofeów łowieckich o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej.”;

29) art. 54 otrzymuje brzmienie:

„Art. 54. 1. W przypadku skazania za czyn wymieniony w art. 51 ust. 1 pkt 8, sąd może orzec przepadek trofeów łowieckich.

2. W przypadku skazania za czyny wymienione w art. 52 i art. 53, sąd może orzec przepadek broni, pojazdów, narzędzi i psów, przy użyciu których dokonane zostało przestępstwo, a także przepadek trofeów łowieckich, tusz zwierzyny i ich części.

3. Orzeczenie o przepadku, o którym mowa w ust. 1 i 2, może dotyczyć również przedmiotów niestanowiących własności sprawcy.”.

Art. 2. Roczne plany łowieckie oraz wieloletnie łowieckie plany hodowlane obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują moc do końca okresu, na jaki zostały sporządzone.

Art. 3. Uchwały sejmików województw, wydane na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie uchwał wydanych na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 21 stycznia 2016 r.

Art. 4. 1. Zaliczenia obwodów łowieckich do poszczególnych kategorii dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zachowują ważność do dnia wejścia w życie uchwał wydanych na podstawie art. 27 ust. 1 albo art. 30 ust. 4 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2016 r.

2. W przypadku zmiany dotychczasowych granic obwodu łowieckiego na mocy uchwały wydanej na podstawie art. 27 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, obwód ten uznaje się za zaliczony do kategorii, do której dotychczas zaliczona była większość jego obszaru.

Art. 5. Pierwsze roczne sprawozdanie, o którym mowa w art. 35a ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, Polski Związek Łowiecki składa za rok 2015.

Art. 6. 1. Umundurowanie, oznaki służbowe, odznaki służbowe i legitymacje strażników Państwowej Straży Łowieckiej, a także oznaki i legitymacje strażnika łowieckiego, zgodne z wzorami określonymi w przepisach dotychczasowych, mogą być stosowane do wyczerpania zapasów.

2. Strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej oraz strażnicy łowieccy spełniający wymogi kwalifikacji zawodowych określone w przepisach dotychczasowych zachowują dotychczas zajmowane stanowisko.

Art. 7. 1. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 5, art. 8 ust. 4, art. 41 ust. 1 i 2, art. 43 ust. 3 i art. 44 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 5 ust. 2, art. 8 ust. 23, art. 41 ust. 1 i 2, art. 42c ust. 5, art. 43m i art. 44 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 49 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 49 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 8. Przepisy art. 28 ust. 3a oraz art. 29a ust. 2a pkt 1 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się od dnia 1 kwietnia 2016 r.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Głównymi celami projektowanej ustawy są:

- 1) wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2014 r., P 19/13 (Dz. U. poz. 951);
- 2) określenie w ustawie zasad wykonywania polowania;
- 3) wprowadzenie mechanizmów wzmacniających nadzór ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim oraz dyscyplinujących dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich w zakresie wykonywania rocznych planów łowieckich i zapewniających wypłatę odszkodowań za szkody łowieckie w przypadku nierealizowania tego obowiązku przez koła łowieckie oraz umożliwiających ministrowi właściwemu do spraw środowiska określanie poziomów pozyskania zwierzyny;
- 4) dostosowanie niektórych delegacji ustawowych do wymagań określonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Trybunał Konstytucyjny (TK) w przywołanym wyroku uznał, że art. 27 ust. 1 w związku z art. 26 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawo łowieckie”, jest niezgodny z art. 64 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, przez to, że upoważnia do objęcia nieruchomości reżimem obwodu łowieckiego, nie zapewniając odpowiednich prawnych środków ochrony praw właściciela tej nieruchomości. Podkreślenia wymaga, że TK nie zakwestionował ani przyjętego modelu gospodarki łowieckiej, ani wymagań co do obwodów łowieckich, ani możliwości objęcia nieruchomości obwodem łowieckim bez zgody jej właściciela. TK zauważył jednak, że następstwem objęcia danej nieruchomości obwodem łowieckim są różnego rodzaju ograniczenia w pełnym korzystaniu przez właściciela z jego prawa własności, przy jednoczesnym nałożeniu na niego dodatkowych obowiązków, które zostały przewidziane zarówno w samym Prawie łowieckim, jak i w aktach wykonawczych wydanych na jego podstawie. Tymczasem wszelkie ograniczenie prawa własności powinno pozostawać w zgodzie z art. 64 ust. 3 Konstytucji RP, który stanowi, że własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza ona istoty prawa własności, oraz z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, stanowiącym, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym

państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób (zasada proporcjonalności). Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Zasada proporcjonalności powinna być rozumiana jako suma trzech przesłanek: przydatności, konieczności oraz proporcjonalności regulacji. Zdaniem TK zakwestionowana regulacja spełnia przesłanki przydatności (konieczność uzyskania zgody właściciela na objęcie nieruchomości obwodem łowieckim w wysokim stopniu utrudniłaby racjonalne realizowanie łowiectwa) oraz konieczności (mechanizm tworzenia obwodów łowieckich wynika z potrzeby utworzenia obwodów łowieckich zapewniających najbardziej racjonalne gospodarowanie zasobami zwierzyny). Jednakże brak jakichkolwiek prawnych form udziału właścicieli nieruchomości w procesie tworzenia obwodów łowieckich obejmujących te nieruchomości oraz brak instrumentów prawnych umożliwiających właścicielom wyłączenie ich nieruchomości spod reżimu obwodu łowieckiego lub wyłączenie poszczególnych ograniczeń, jakie przewiduje Prawo łowieckie, powoduje, zdaniem TK, że art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego nie spełnia przesłanki proporcjonalności *sensu stricto*. TK wskazał także na niedostatecznie uregulowany obowiązek informacyjny wobec właścicieli, których nieruchomości należy do obwodu łowieckiego. TK zalecił również uwzględnienie przy projektowaniu nowych przepisów orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, dotyczącego ustanawiania zakazu wykonywania polowania na gruntach prywatnych wobec powołania się przez właściciela nieruchomości na klauzulę sumienia, co nie musi jednak prowadzić do zakazu wykonywania innych czynności z zakresu gospodarki łowieckiej. Jednocześnie TK postanowił odroczyć utratę mocy obowiązującej art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego o maksymalny okres osiemnastu miesięcy, to jest do dnia 21 stycznia 2016 r.

Projektowana ustawa przewiduje, że obwody łowieckie będą, tak jak dotychczas, tworzone w drodze uchwały sejmiku województwa, będącej aktem prawa miejscowego. Do kompetencji marszałka województwa należeć będzie natomiast przygotowanie projektu uchwały, uzyskanie opinii właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska, właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Polskiego Związku Łowieckiego (PZŁ) oraz właściwej izby rolniczej, a także uzgodnienie projektu z sejmikiem województwa właściwym dla pozostałego gruntu (dotyczy sytuacji, gdy obwód ma się znajdować na terenie więcej

niż jednego województwa) oraz z organami wojskowymi (dotyczy podziału na obwody łowieckie obszarów gruntów pozostających w zarządzie organów wojskowych lub przydzielonych tym organom albo zmiany granic tych obwodów). Po przeprowadzeniu procedury opiniowania i uzgadniania projekt uchwały zostanie wyłożony do publicznego wglądu i opublikowany na stronie podmiotowej urzędu marszałkowskiego, o czym marszałek województwa będzie informował poprzez umieszczenie na stronie podmiotowej urzędu marszałkowskiego, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w poszczególnych gminach objętych projektem uchwały, za pośrednictwem wójtów (burmistrzów, prezydentów miast). Projektowany art. 27 Prawa łowieckiego zapewnia właścicielom i użytkownikom wieczystym nieruchomości objętych projektem uchwały prawo wnoszenia uwag do projektu uchwały, które powinny zostać rozpatrzone przez marszałka województwa w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia upływu terminu ich składania. Rozpatrując uwagi dotyczące wyłączenia nieruchomości z obwodu, marszałek powinien wziąć pod uwagę szczególne właściwości nieruchomości lub prowadzonej na niej działalności, które znacznie utrudnią prowadzenie na niej gospodarki łowieckiej albo, w przypadku objęcia obwodem łowieckim, spowodują konieczność zaprzestania lub znacznego ograniczenia prowadzenia na niej dotychczasowej działalności. Przykładowo sytuacja taka może zaistnieć w odniesieniu do działalności rolniczej polegającej na hodowli zwierząt wrażliwych na czynniki zewnętrzne, w przypadku gdy hałas powstający podczas wykonywania polowania będzie miał wpływ na dobrostan tych zwierząt. Jednocześnie projektowana nowelizacja przyznaje sejmikowi województwa prawo do uwzględnienia uwag lub opinii, które nie zostały uwzględnione przez marszałka.

Mając na uwadze, że właściciele lub użytkownicy wieczystości nieruchomości objętej obwodem łowieckim będą mogli zaskarżyć uchwałę sejmiku do sądu administracyjnego, jeżeli będzie ona naruszać ich interes prawny lub uprawnienie na podstawie art. 90 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.), można uznać, że proponowane rozwiązania w należyтым stopniu zapewniają udział właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości w procesie podziału województwa na obwody łowieckie.

Mając na uwadze odroczenie przez TK utraty mocy obowiązującej art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego, za zasadne należy uznać utrzymanie w mocy dotychczasowych uchwał sejmików województw do czasu wydania nowych na podstawie znowelizowanego

art. 27, nie dłużej jednak niż do dnia 21 stycznia 2016 r. (dzień utraty mocy art. 27 ust. 1). Jednocześnie podkreślenia wymaga, że uchwały te mają charakter uchwał erekcyjnych, co oznacza, iż obwody łowieckie dalej będą istniały, pomimo utraty mocy obowiązującej przez uchwały sejmików, które je utworzyły. Dokonanie nowego podziału województwa na obwody łowieckie, na podstawie art. 27 ustawy zmienianej w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą nowelizującą, wymagało będzie zatem zniesienia dotychczasowych obwodów łowieckich w uchwałach sejmików powołujących nowe obwody.

Wzmocnieniu uprawnień właściciela albo użytkownika wieczystego nieruchomości wchodzącej w skład obwodu łowieckiego służyć ma także możliwość wystąpienia do dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego z roszczeniem o wypłatę odszkodowania, w przypadku gdy objęcie obwodem łowieckim tej nieruchomości uniemożliwi albo istotnie ograniczy dotychczasowy sposób korzystania z niej – projektowany art. 27a. Dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego będzie uzgadniał z właścicielem albo użytkownikiem wieczystym nieruchomości wysokość odszkodowania w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania żądania jego zapłaty, uwzględniając stan, przeznaczenie i wartość nieruchomości w dniu jej objęcia obwodem łowieckim. W przypadku braku uzgodnienia, właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości będzie mógł wnieść powództwo o ustalenie wysokości odszkodowania do sądu powszechnego. Jednocześnie ze względu na fakt, że brak możliwości korzystania z nieruchomości w sposób dotychczasowy albo jego istotne ograniczenie następują w chwili jej objęcia obwodem łowieckim, wprowadzono dwuletni okres przedawnienia tego roszczenia, liczony od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa o podziale województwa na obwody łowieckie albo o zmianie ich granic. Ponadto określono trzymiesięczny termin na wniesienie powództwa do sądu, liczony od dnia bezskutecznego upływu terminu na uzgodnienie wysokości odszkodowania. Projektowane terminy są wystarczająco długie, aby należycie zabezpieczyć interesy właścicieli albo użytkowników wieczystych nieruchomości, oraz spójne z obowiązującymi już rozwiązaniami w zakresie odszkodowań wynikających z ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości w związku z ochroną środowiska – art. 129 i następne ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.).

Uwzględniając przywołany wyrok TK oraz orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w art. 27b przewidziano możliwość wystąpienia przez właściciela albo użytkownika wieczystego nieruchomości objętej obwodem łowieckim do sądu powszechnego z wnioskiem o ustanowienie zakazu wykonywania polowania na tej nieruchomości, ze względu na przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne.¹⁾ Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której sąd ustanowił taki zakaz, będzie mógł w każdym czasie z niego zrezygnować, składając stosowne pisemne oświadczenie właściwemu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego. Jednocześnie ze względu na konieczność zapewnienia warunków do prowadzenia racjonalnej gospodarki łowieckiej za zasadne należy uznać ograniczenie prawa do wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie zakazu polowania jedynie do nieruchomości zabudowanych. Takie rozwiązanie stanowi rodzaj kompromisu pomiędzy prawami właściciela nieruchomości, który przeciwny jest idei polowań na zwierzęta i nie chce, aby odbywały się na jego nieruchomości, a koniecznością utrzymania racjonalnej gospodarki łowieckiej jako elementu ochrony środowiska. Wyłączenie spod możliwości wykonywania polowania nieruchomości o znacznym obszarze (np. na 300 ha) doprowadziłoby do daleko idących zakłóceń w prowadzeniu racjonalnej gospodarki łowieckiej oraz mogłoby prowadzić, w skrajnych przypadkach, do utraty sensu istnienia obwodu łowieckiego. Mając na uwadze, że ustanowiony zakaz wykonywania polowania znacznie ogranicza zakres prowadzonej gospodarki łowieckiej, za zasadne należy uznać wyłączenie odpowiedzialności za szkody w uprawach i płodach rolnych, wyrządzone przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny na terenach nieruchomości objętych tym zakazem – art. 48 pkt 7. Należy przy tym podkreślić, że sytuacja właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości, na których na ich wniosek ustanowiono zakaz wykonywania polowania, jest odmienna od sytuacji właścicieli i użytkowników wieczystych nieruchomości wyłączonych z obwodu łowieckiego z mocy prawa (art. 26 Prawa łowieckiego). Różne źródło skutków w postaci wyłączenia prowadzenia polowań na danym obszarze, tj. w jednym przypadku wniosek uprawnionego, w drugim zaś działanie powszechnie obowiązujących przepisów prawa, pozwala zróżnicować sytuację podmiotów. Tym samym projektowany art. 48 pkt 7 nie narusza zasady

¹⁾ Zob. wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka: w sprawie Hermann przeciwko Niemcom z dnia 26 czerwca 2012 r. oraz z dnia 20 stycznia 2011 r., nr skargi 9300/07, w sprawie Chassagnou i inni przeciwko Francji z dnia 29 kwietnia 1999 r., nr skarg 25088/94, 28331/95 i 28443/95.

równości, nakazującej równe traktowanie osób, które znalazły się w takiej samej sytuacji.

TK w przywołanym wyroku zakwestionował także brak konieczności informowania właścicieli nieruchomości o polowaniach, które zostaną na nich przeprowadzone. Z tego względu projektowany art. 42b nakłada obowiązki informacyjne. W przypadku polowań indywidualnych obowiązek informowania władających nieruchomościami ciążył będzie na myśliwym wykonującym polowanie, przy czym myśliwy będzie zobowiązany do informowania jedynie tych władających nieruchomościami, którzy właściwemu dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego złożyli stosowne oświadczenie, podając jednocześnie numer telefonu lub adres poczty elektronicznej do kontaktu. Uprawnienie do uzyskiwania informacji o polowaniach zostało rozszerzone na wszystkich władających nieruchomościami (nie tylko na właścicieli i użytkowników wieczystych), ponieważ wiąże się ono nie tylko z uprawnieniami właścicielskimi, ale także z potrzebą zachowania bezpieczeństwa w czasie polowań, a co za tym idzie zachowania ostrożności przez władających nieruchomościami w czasie wykonywania polowania. Powiadomienie będzie musiało być dokonane w dniu poprzedzającym dzień wykonywania polowania indywidualnego. Z kolei dzierżawcy i zarządcy będą zobowiązani do pisemnego poinformowania o planowanych polowaniach zbiorowych właściwych ze względu na miejsce polowania wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oraz nadleśniczych z co najmniej siedmiodniowym wyprzedzeniem. Użycie wyrażenia „co najmniej” umożliwia dzierżawcom i zarządcom obwodów łowieckich dokonanie jednorazowego poinformowania ww. podmiotów o wszystkich planowanych w danym sezonie łowieckim polowaniach zbiorowych. Dodatkowa informacja będzie musiała zostać przekazana wskazanym podmiotom w przypadku zmiany w planie polowań. Informacja ta będzie następnie podawana przez wójtów do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz przez umieszczenie na stronie podmiotowej urzędu gminy, nie później niż w ciągu 3 dni od dnia otrzymania informacji od dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego.

Projekt wprowadza również nową instytucję w postaci skargi do PZŁ na sposób wykonywania polowania, w szczególności, jeśli jest on sprzeczny z obowiązującymi przepisami i zasadami etyki łowieckiej (projektowany art. 43n). W celu zwiększenia skuteczności takiej skargi, określa się termin na jej rozpatrzenie oraz przewiduje obowiązek powiadomienia właściwego rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli z okoliczności

podniesionych w skardze wynika, że podczas wykonywania polowania mogło dojść do popełnienia przewinienia łowieckiego. Powiadomienie to nie wstrzymuje rozpatrzenia skargi przez PZŁ.

Projektowane rozwiązania w zakresie tworzenia obwodów łowieckich, roszczenia odszkodowawczego właściciela i użytkownika wieczystego nieruchomości wchodzącej w skład obwodu łowieckiego, prawa wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie zakazu wykonywania polowania, obowiązków informacyjnych oraz prawa skargi na sposób wykonywania polowania znacząco wzmacniają uprawnienia władających nieruchomościami wchodzącymi w skład obwodu łowieckiego oraz zmniejszają niedogodności związane z obowiązkiem znoszenia przez nich prowadzenia gospodarki łowieckiej przez dzierżawców albo zarządców obwodów łowieckich, przy jednoczesnym zachowaniu obecnego modelu łowiectwa i zasady tworzenia obwodów łowieckich zapewniających warunki do prowadzenia łowiectwa (art. 23 ust. 1 Prawa łowieckiego).

Zmianom w zakresie tworzenia obwodów łowieckich powinna towarzyszyć także nowelizacja art. 26 Prawa łowieckiego w zakresie dotyczącym stref ochronnych zwierząt łownych utworzonych w otulinie parków narodowych. Wyłączenie tych stref z obwodów łowieckich wynika obecnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.). Jednak art. 26 Prawa łowieckiego powinien w sposób kompleksowy regulować kwestię obszarów wyłączonych z mocy prawa z obwodów łowieckich.

Konieczność uregulowania w Prawie łowieckim zasad wykonywania polowania wynika z kolei z faktu wystąpienia przez Prokuratora Generalnego do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o stwierdzenie niezgodności § 2 pkt 14a–14d, § 3, § 4, § 5 ust. 1a, § 6, § 7 ust. 1, § 12, § 18, § 21, § 21a, § 22 ust. 1, § 25, § 26, § 27 ust. 1 oraz § 35 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (Dz. U. Nr 61, poz. 548, z późn. zm.) z art. 43 ust. 3 Prawa łowieckiego oraz z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP (pismo o sygnaturze PG VIII TK w 66/13 z 11 marca 2014 r.). We wniosku Prokurator Generalny podkreślił m.in., że „Prawo łowieckie w sposób nader oszczędny odnosi się do samego sposobu wykonywania polowania i nie definiuje dopuszczalnych w Polsce rodzajów polowań (wspominając jedynie marginalnie o polowaniu indywidualnym), jak również nie określa (poza wymienionymi wyżej) zasad ani warunków wykonywania polowania”. Jednocześnie Prokurator Generalny

wskazał na zasadę prymatu ustawy i wykonawczy charakter rozporządzenia, z których wynika, iż rozporządzenie nie może regulować kwestii zarezerwowanych dla ustawy lub wykraczających poza zakres upoważnienia ustawowego. Art. 43 ust. 3 Prawa łowieckiego upoważnia ministra właściwego do spraw środowiska do określenia, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, szczegółowych warunków wykonywania polowania oraz znakowania, o którym mowa w art. 42c, wzoru upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego, wzoru książki ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym. Zdaniem Prokuratora Generalnego obowiązujące rozporządzenie wykracza poza delegację ustawową, gdyż określa nie tylko szczegółowe warunki wykonywania polowania, lecz również dopuszczalne rodzaje polowań oraz zasady wykonywania polowania, w tym o charakterze zakazów.

Wyprzedzając orzeczenie TK w przedmiotowej sprawie i uwzględniając na podstawie analizy dotychczasowego orzecznictwa TK w podobnych sprawach wysokie prawdopodobieństwo uznania przez TK niekonstytucyjności ww. przepisów rozporządzenia, należy wprowadzić w ramach niniejszej nowelizacji Prawa łowieckiego uregulowania dotyczące rodzajów polowania (art. 4) oraz zasad wykonywania polowania, w tym broni, amunicji i urządzeń optycznych dopuszczonych do wykonywania polowania (art. 42 oraz art. 43a–43n). Projektowane przepisy przenoszą na grunt ustawy w większości rozwiązania przyjęte w ww. rozporządzeniu, gdyż sprawdziły się one w praktyce. Jednoznacznie rozstrzygnięto sprawę organizacji polowań na zajęcia, ustalając, że będzie to możliwe wyłącznie pod postacią polowania zbiorowego, ucinając tym samym pojawiające się nieuprawnione interpretacje przepisów. W ustawie zostały również umieszczone przepisy związane z wykonywaniem polowania indywidualnego, tzn. wydawania, wypełniania i przedłużania upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego, wpisów dotyczących terminu jego wypełniania po pozyskaniu zwierzyny. Między innymi zostały przeniesione do ustawy terminy organizowania polowań: zbiorowych w trakcie roku i indywidualnych przez ustalenie terminów polowań w trakcie doby, uwzględniających tradycje i obyczaje łowieckie. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom dzierżawców obwodów łowieckich, w art. 4 ust. 2e dopuszczono możliwość jednoczesnego wykonywania w tym samym obwodzie łowieckim polowania indywidualnego i polowania zbiorowego za zgodą dzierżawcy albo zarządcy obwodu

łowieckiego. Rozpatrując wnioski o udzielenie takiej zgody, dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego powinien wziąć pod uwagę konieczność zapewnienia bezpieczeństwa uczestników polowania i otoczenia. Nie zawsze bowiem warunki terenowe (w szczególności wielkość i kształt obwodu łowieckiego) będą pozwalały na bezpieczne wykonanie polowania indywidualnego i zbiorowego w tym samym czasie. Propozycja brzmienia art. 43b dotycząca urządzeń optycznych dopuszczonych do wykonywania polowania oraz warunków nabywania takich urządzeń przez myśliwych ma jednoznacznie przesądzić, jakiego rodzaju celowniki mogą być uznane za mające przeznaczenie myśliwskie, oraz wykluczyć wątpliwości w zakresie możliwości ich nabywania przez myśliwych, sygnalizowane na gruncie art. 30 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2012 r. poz. 1017, z późn. zm.). Projektowany art. 43i ust. 2 pkt 4 ma natomiast na celu doprecyzowanie, ze względów bezpieczeństwa, że nakaz zachowania bezpiecznej, określonej przepisem odległości od miejsca zebrań publicznych w czasie ich trwania lub od zabudowań mieszkalnych dotyczy zarówno pozycji myśliwego, jak i zwierzyny, do której ten myśliwy celuje lub strzela. Zważywszy, że naruszenie zakazu, o którym mowa powyżej, jest obecnie penalizowane na mocy art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy, celowe jest objęcie normą przepisu karnego także pozostałych zachowań, o których mowa w projektowanym art. 43i ust. 2. Brak jest bowiem podstaw do różnicowania wagi zakazów, o których mowa w projektowanym art. 43i ust. 2. Wszystkie one mają na celu zagwarantowanie bezpieczeństwa podczas wykonywania polowania, w szczególności w odniesieniu do otoczenia, w tym osób niebiorących udziału w polowaniu. Warto zauważyć, że penalizacja zakazów określonych w projektowanym art. 43i ust. 2 pkt 1–3 nie była możliwa w dotychczasowym stanie prawnym ze względu na zasadę *nullum crimen sine lege* – zostały one wprowadzone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (§ 12).

Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do

uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu. Oznacza to, że regulacja ustawowa nie może mieć charakteru blankietowego, tzn. pozostawiać organowi upoważnionemu możliwości samodzielnego uregulowania całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich uregulowań. Trybunał Konstytucyjny w swoim orzecznictwie uznał za konstytucyjnie niedopuszczalne sformułowanie upoważnienia ustawowego, które w istocie upoważnia nie do wydania rozporządzenia w celu wykonania ustawy, ale pozwala na samodzielne uregulowanie całego kompleksu zagadnień, co do których w tekście ustawy nie ma żadnych bezpośrednich unormowań (zob. wyrok z 31 marca 2009 r., sygn. akt. K 28/08, OTK ZU nr 3/A/2009, poz. 28 i cytowane tam orzecznictwo). W celu uniknięcia zarzutu blankietowości przepisów ustawowych proponuje się uregulowanie w ustawie kwestii dotychczas normowanych rozporządzeniami wydanymi na podstawie upoważnień zawartych w art. 8 ust. 4, a w szczególności zasad sporządzania i zmiany rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych. Jednocześnie, mając na uwadze konieczność wzmocnienia kontroli nad wieloletnimi łowieckimi planami hodowlanymi, wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym plany te zatwierdza Dyrektor Generalny Lasów Państwowych. Określono także przesłanki odmowy zatwierdzenia oraz wskazano, że w takim przypadku odwołanie przysługuje do ministra właściwego do spraw środowiska. Ze względu na potencjalny zarzut blankietowości w art. 30 wskazano zasady kategoryzacji obwodów łowieckich. Zaliczenie obwodów do poszczególnych kategorii będzie następowało w uchwale o podziale województwa na obwody łowieckie, o której mowa w art. 27 ust. 1, albo w drodze odrębnej uchwały. Za takim alternatywnym rozwiązaniem przemawia konieczność przyjęcia uchwał w sprawie podziału na obwody łowieckie przed określonym przez Trybunał Konstytucyjny terminem utraty mocy obowiązującej art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego, a tym samym wydanych na jego podstawie uchwał, tj. przed dniem 21 stycznia 2016 r. Połączenie podziału i kategoryzacji w jednej uchwale mogłoby potencjalnie wydłużyć proces wyznaczania nowych obwodów. Jednocześnie należy zauważyć, że dotychczasowe przepisy dotyczące obliczania wysokości czynszu dzierżawnego budziły istotne wątpliwości, czy należy stosować jedynie cenę żyta ogłaszaną dla podatku rolnego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, czy też obniżoną cenę żyta ustalaną dla tego podatku przez radę gminy i tym samym prowadziło do rozbieżności w naliczaniu czynszu przez wydzierżawiających obwody łowieckie. Mając

na uwadze, że obliczanie wysokości czynszu dzierżawnego w oparciu o cenę żyta ustalaną przez radę gminy, w przypadku gdy obwód łowiecki znajduje się na terenie kilku gmin, może stwarzać liczne problemy w praktyce oraz powodować zróżnicowanie wysokości czynszu dzierżawnego, zasadne jest przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym czynsz dzierżawny ustala się, w zależności od kategorii obwodu łowieckiego, mnożąc ilość hektarów obszaru dzierżawionego obwodu łowieckiego przez średnią cenę żyta ustalaną w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie średniej ceny skupu żyta za okres 11 kwartałów będącej podstawą do ustalenia podatku rolnego, stosując wskaźnik przeliczeniowy, który nie może być wyższy niż 0,07 q żyta za 1 hektar.

Zważywszy, że zmiany art. 8 i art. 30 polegają na przeniesieniu do ustawy dotychczasowych rozwiązań wprowadzonych aktami wykonawczymi zasadniczo bez ich merytorycznej modyfikacji, zasadne jest utrzymanie w mocy obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy odpowiednio rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych do końca okresu, na jaki zostały wydane (art. 2), oraz dokonanych kategoryzacji obwodów łowieckich, nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016 r. (art. 4).

Z kolei delegacje ustawowe zawarte w art. 41 ust. 1 i 2 oraz art. 44 ust. 1 Prawa łowieckiego nie zawierają wytycznych, co powoduje ich niezgodność z Konstytucją RP i tym samym niezgodność z ustawą zasadniczą wydanych na ich podstawie przepisów wykonawczych. Projektowana nowelizacja dostosowuje ww. upoważnienia ustawowe do wzorca konstytucyjnego. Mając na uwadze fakt, że obowiązujące rozporządzenia wydane na podstawie tych przepisów mają istotne znaczenie dla prowadzenia gospodarki łowieckiej, za zasadne należy uznać ich utrzymanie w mocy do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy nowelizującej. Za zasadne należy także uznać wprowadzenie przepisów przejściowych (art. 6) w zakresie kwalifikacji zawodowych, umundurowania, odznak służbowych i legitymacji strażników Państwowej Straży Łowieckiej (PSŁ) i strażników łowieckich. Jednocześnie ze względu na fakt, że obowiązujący art. 43 ust. 3 Prawa łowieckiego upoważnia Ministra Środowiska do uregulowania w jednym rozporządzeniu dwóch różnych tematycznie spraw:

- 1) szczegółowych warunków wykonywania polowania, wzoru upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego i wzoru ewidencji pobytu na polowaniu indywidualnym oraz
- 2) szczegółowych warunków znakowania tusz
 - zasadne jest wprowadzenie dwóch odrębnych delegacji ustawowych, przy czym upoważnienie do uregulowania szczegółowych warunków znakowania tusz powinno zostać przeniesione do art. 42c Prawa łowieckiego, który to wprowadza obowiązek znakowania tusz przez osoby prowadzące punkt skupu. Do art. 42c powinny zostać przeniesione także § 51 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (Dz. U. Nr 61, poz. 548, z późn. zm.), stanowią one bowiem materię ustawową. W celu zapewnienia zgodności przepisów krajowych z rozporządzeniem (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14), w projektowanym art. 42c wprowadzono możliwość znakowania tusz przez osoby wskazane w ww. rozporządzeniu. Zgodnie bowiem z załącznikiem III sekcja IV rozdział II pkt 4a ww. rozporządzenia, jeżeli w trakcie oględzin tusz zwierzyny grubej nie zostaną stwierdzone żadne nietypowe cechy, a przed uśmierceniem zwierzęcia nie zostaną zaobserwowane żadne nietypowe zachowania i nie ma żadnych podejrzeń co do skażenia środowiska, przeszkolona osoba zobowiązana jest załączyć do ciała zwierzęcia opatrzone numerem oświadczenie stwierdzające powyższe fakty. W oświadczeniu musi zostać podana data, czas i miejsce uśmiercenia. Oświadczenie nie musi być załączone do ciała zwierzęcia i może obejmować więcej niż jedno ciało zwierzęcia, pod warunkiem że każde ciało zwierzęcia jest odpowiednio zidentyfikowane, a oświadczenie zawiera numer identyfikacyjny każdego objętego nim ciała zwierzęcia z podaniem daty, czasu i miejsca uśmiercenia. Wszystkie ciała zwierząt objęte jednym oświadczeniem można wysyłać wyłącznie do jednego zakładu przetwórstwa dziczyzny. Projektowany art. 42c ust. 2 umożliwi w praktyce wystawienie jednego zbiorczego oświadczenia dla tusz pozyskanych na polowaniu zbiorowym, o ile zostaną oznakowane. Jednocześnie zasadne jest doprecyzowanie w projektowanym art. 42c

ust. 3, jakie dokumenty, oprócz upoważnienia do wykonywania polowania, potwierdzają legalność pozyskania zwierzyny.

Ze względu na zmiany w systematyce nowelizowanej ustawy, wynikające z wprowadzenia przepisów określających zasady wykonywania polowania, upoważnienie ustawowe do określenia szczegółowych wymagań w zakresie wykonywania polowania powinno zostać przeniesione do projektowanego art. 43m, przy jednoczesnym uchyleniu art. 43 ust. 3.

W obowiązującej ustawie poważne wątpliwości pod względem legislacyjnym i prawnym budzi również art. 42e. Upoważnia on ministra właściwego do spraw środowiska do określenia, w drodze rozporządzenia, sposobu wyceny oraz ewidencji trofeów łowieckich, uwzględniając kryteria wyceny Międzynarodowej Rady Łowiectwa i Ochrony Zwierzyny, a także sposób i formę ochrony trofeów rekordowych oraz wielkość trofeów, których wywóz za granicę jest zabroniony. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że zakaz wywozu trofeów powinien zostać ustanowiony wprost w ustawie. Ponadto ustanowienie zakazu wymaga także wprowadzenia sankcji za jego nieprzestrzeganie.

Ustawa powinna także wskazywać, które trofea uznaje się za trofea łowieckie. Jednocześnie uznano za nieuzasadnione objęcie zakazem wywozu wszystkich trofeów. Projektowane rozwiązania przewidują zatem ograniczenie zakazu wywozu trofeów jedynie do trofeów o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej. Odstępstwo od tego zakazu możliwe będzie na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw środowiska, wydawanej na wniosek właściciela trofeum. Zgoda będzie mogła być wydana na czas określony w przypadku wywozu trofeum w celu jego eksponowania na wystawach specjalistycznych. Jednocześnie ze względu na znaczenie trofeów o szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej, choćby dla zachowania dziedzictwa kulturowego, tradycji łowieckiej oraz dokumentowania wysokiej kondycji osobniczej gatunków łownych, naruszenie tego zakazu powinno stanowić wykroczenie (projektowany art. 51 ust. 1 pkt 8 i 9 oraz art. 54). W pozostałych przypadkach wywóz trofeów za granicę będzie możliwy na podstawie zaświadczenia wydawanego przez Polski Związek Łowiecki, potwierdzającego, że wywożone trofeum nie ma szczególnej wartości kulturowej lub przyrodniczej.

Podstawą do uznawania, czy dane trofeum łowieckie posiada szczególne wartości kulturowe lub przyrodnicze, będą kryteria określone, w drodze rozporządzenia, przez ministra właściwego do spraw środowiska (projektowany art. 42e ust. 3).

Ze względu na istotną potrzebę zapewnienia, że szkody łowieckie w różnych częściach kraju szacowane będą w ten sam sposób, za zasadną należy uznać projektowaną zmianę art. 49 Prawa łowieckiego, polegającą na upoważnieniu ministra właściwego do spraw środowiska do określenia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, nie tylko trybu postępowania przy szacowaniu szkód łowieckich, ale także metody ich szacowania oraz sposobu ustalania wysokości odszkodowania. Przepis ten ma na celu doprowadzenie do wyeliminowania istotnych różnic w wycenie zbliżonych szkód na terenie kraju.

Art. 8 ust. 3 Prawa łowieckiego nakłada na dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich obowiązek prowadzenia gospodarki łowieckiej w oparciu o roczne plany łowieckie i wieloletnie łowieckie plany hodowlane. Oznacza to, że powinni oni w całości zrealizować limity pozyskania poszczególnych gatunków zwierzyny w danym roku gospodarczym. Jednakże obowiązująca ustawa nie przewiduje, poza obowiązkowym udziałem w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną, żadnych konsekwencji niewykonania planu łowieckiego (art. 30 ust. 1). Co więcej obowiązek ten został ograniczony do dzierżawców obwodów łowieckich. W pierwszej kolejności za zasadne uznano zatem zrównanie sytuacji dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich i rozszerzenie obowiązku, o którym mowa w art. 30 ust. 1, na zarządców obwodów łowieckich. Mając na uwadze, że niewykonywanie planów łowieckich lub ich brak (równoznaczny z brakiem możliwości prowadzenia gospodarki łowieckiej) może prowadzić do nadmiernego wzrostu populacji zwierząt łownych, zagrażającego gospodarce rolnej i leśnej, a w przypadku zdarzającej się coraz częściej migracji na tereny zamieszkałe przez ludzi, także bezpieczeństwu osób i mienia, zasadne jest też wprowadzenie możliwości wypowiedzenia umowy dzierżawy obwodu łowieckiego albo – odpowiednio – uchylecia decyzji wyłączającej obwód łowiecki z wydzierżawienia i przekazującej go w zarząd w przypadku niewykonywania przez dzierżawców albo zarządców planów łowieckich albo braku zatwierdzonego planu łowieckiego.

Proponowane rozwiązanie (projektowany art. 29a ust. 2a), zgodnie z którym wydzierżawiający obwód łowiecki będzie mógł, po zasięgnięciu opinii PZŁ, wypowiedzieć umowę dzierżawy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku

niezrealizowania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego rocznego planu łowieckiego na poziomie co najmniej 80% określonej w tym planie minimalnej liczby zwierzyny grubej zaplanowanej do pozyskania w każdym z trzech następujących po sobie lat, braku zatwierdzonego w całości rocznego planu łowieckiego dla wydzierżawionego obwodu łowieckiego przez co najmniej 3 miesiące (termin uwzględnia procedurę odwoławczą w przypadku odmowy zatwierdzenia rocznego planu łowieckiego) lub trwałego zaprzestania przez dzierżawcę obwodu łowieckiego wypłacania odszkodowań (przez które powinno się rozumieć zaprzestanie wypłacania odszkodowań w ogóle, a nie niewypłacenie jednego czy kilku odszkodowań), zapewnia mechanizm umożliwiający wydzierżawiającemu rozwiązanie dzierżawy w przypadku niewykonywania lub nienależytego wykonywania gospodarki łowieckiej. Jednocześnie obiektywny charakter przesłanek oraz konieczność uzyskania opinii PZŁ w sposób wystarczający zabezpieczają dzierżawców przed nieuzasadnionym rozwiązaniem umowy dzierżawy. Powyższe rozwiązania powinny znaleźć odpowiednie zastosowanie także w odniesieniu do zarządców obwodów łowieckich (proponowany art. 28 ust. 3a).

Wzmocnieniu mechanizmów zapewniających skuteczniejsze wykonywanie przez dzierżawców albo zarządców obwodów łowieckich rocznych planów łowieckich służy także projektowana nowelizacja art. 45 ust. 2, upoważniającego nadleśniczego do zarządzenia odstrzału zastępczego. Projektowane rozwiązanie służy usprawnieniu korzystania z tego narzędzia przez nadleśniczych oraz jednoznaczemu wskazaniu, że podmiotem zobowiązanym do pokrycia kosztów tego odstrzału będzie dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego. Jednocześnie podkreślenia wymaga, że zarządzenie tego odstrzału będzie miało charakter fakultatywny, a jego przesłanką będzie nie tylko określony stopień niewykonania planu, lecz również rozmiar szkód.

Zgodnie z art. 33 ust. 2 Prawa łowieckiego koła łowieckie posiadają osobowość prawną i ponoszą odpowiedzialność za swoje zobowiązania. Obowiązujące przepisy nie przewidują jednak odpowiedzialności innych podmiotów za zobowiązania kół łowieckich w przypadku rozwiązania koła lub zaprzestania przez nie wypłaty odszkodowań. Prowadzić to może do sytuacji, w której szkody łowieckie nie zostaną naprawione, gdyż brak będzie zobowiązanych do ich pokrycia. Z tego względu za zasadną należy uznać propozycję (projektowany art. 33 ust. 2a), aby PZŁ, jako zrzeszenie, którego członkami są koła łowieckie, przejął zobowiązania kół łowieckich z tytułu odszkodowań w przypadku rozwiązania koła łowieckiego, gdy majątek koła nie

jest wystarczający do pokrycia zobowiązań koła z tytułu odszkodowań, oraz w przypadku zaprzestania przez koło łowieckie wypłacania odszkodowań.

Wydarzenia związane z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń wykazały, że brak jest w obowiązujących przepisach instrumentów, które pozwoliłyby zarządzać populacjami zwierzyny na terytorium całego kraju lub jego części w razie wystąpienia szczególnych zdarzeń, to jest wystąpienia znacznego zagrożenia dla zdrowia, życia lub gospodarki człowieka albo znacznego spadku lub niskiego stanu populacji zwierzyny danego gatunku. Z tego względu za zasadne należy uznać przyznanie ministrowi właściwemu do spraw środowiska kompetencji do określenia w takich przypadkach poziomów pozyskania gatunków zwierzyny – projektowany art. 8a Prawa łowieckiego. W przypadku gdy minister wyda rozporządzenie (upoważnienie ma charakter fakultatywny), dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich oraz dyrektorzy regionalnych dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe będą zobowiązani do dokonania stosownej korekty odpowiednio rocznych planów łowieckich albo wieloletnich łowieckich planów hodowlanych.

Jednocześnie, mając na uwadze wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 listopada 2012 r., K 21/11, w którym TK stwierdził, że PZŁ ma cechy organizacji przymusowej, zbliżonej do samorządu, o którym mowa w art. 17 ust. 2 Konstytucji RP, z dominującym aspektem publicznoprawnym, konieczne jest przemodelowanie nadzoru ministra właściwego do spraw środowiska nad PZŁ.

Zgodnie z obowiązującym art. 35a Prawa łowieckiego, minister właściwy do spraw środowiska sprawuje ten nadzór, stosując odpowiednio przepisy dotyczące nadzoru nad stowarzyszeniami, określone w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawo o stowarzyszeniach”. Cechą tego nadzoru jest brak możliwości władczego ingerowania organów nadzoru w działalność stowarzyszeń. W przypadku gdy dane stowarzyszenie działa niezgodnie z prawem, organ nadzoru może jedynie, zgodnie z art. 28 Prawa o stowarzyszeniach, wystąpić do stowarzyszenia o usunięcie nieprawidłowości w określonym terminie, udzielić ostrzeżenia władzom stowarzyszenia albo wystąpić do sądu o zastosowanie środka określonego w art. 29 tej ustawy (np. o stwierdzenie nieważności uchwały stowarzyszenia). Taką konstrukcję sprawowania nadzoru nad stowarzyszeniami można uzasadnić tym, że stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych.

Stowarzyszenia umożliwiają obywatelom realizację ich konstytucyjnego prawa wolności zrzeszania się, a co za tym idzie, nadzór organów administracji nad nimi powinien być ograniczony do minimum.

Skoro jednak PZŁ nie jest stowarzyszeniem, lecz zrzeszeniem o charakterze obowiązkowym, zbliżonym do samorządu zawodowego, wykonującym zadania publicznoprawne, w tym w zakresie dysponowania zwierzyną stanowiącą dobro ogólnonarodowe, to nie znajduje uzasadnienia sprawowanie nadzoru przez ministra właściwego do spraw środowiska nad działalnością Związku na zasadach przewidzianych dla stowarzyszeń. Co więcej, zważywszy, że PZŁ jest umocowany w ustawie, nie można przyjąć, że ministrowi właściwemu do spraw środowiska przysługuje wniosek do sądu o rozwiązanie PZŁ. Z tych samych przyczyn sąd nie może rozwiązać PZŁ na wniosek ministra właściwego do spraw środowiska, w przypadku zaistnienia przesłanki wskazanej w art. 31 pkt 2 Prawa o stowarzyszeniach, to jest w sytuacji, gdy PZŁ nie posiada przewidzianych w ustawie władz i nie ma warunków do ich wyłonienia w okresie nie dłuższym niż rok.

Nie bez znaczenia jest także, iż działania nadzorcze ministra właściwego do spraw środowiska prowadzone w oparciu o obecnie obowiązujące przepisy nie mają charakteru czynności z zakresu administracji publicznej (postanowienie NSA z dnia 31 października 2008 r., II OSK 1559/08). Istnieje zatem rozbieżność pomiędzy charakterem zadań wykonywanych przez PZŁ (zadania z zakresu administracji publicznej) a charakterem nadzoru sprawowanego przez ministra właściwego do spraw środowiska. Z powyższych względów proponuje się, aby statut PZŁ uchwalany był po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw środowiska oraz nałożenie na PZŁ obowiązku składania ministrowi właściwemu do spraw środowiska rocznego sprawozdania z działalności oraz przyznanie organowi nadzoru uprawnienia do przeprowadzenia kontroli PZŁ (projektowany art. 35a). Jednocześnie za zasadne należy uznać rozszerzenie projektowanych przepisów w zakresie nadzoru o rozwiązania określone w art. 25 i art. 26 Prawa o stowarzyszeniach (prawo żądania uchwał i wyjaśnień), art. 29 ust. 1 pkt 2 Prawa o stowarzyszeniach (możliwość wystąpienia z wnioskiem do sądu o uchylenie niezgodnej z prawem lub statutem uchwały PZŁ) oraz art. 30 Prawa o stowarzyszeniach (możliwość wystąpienia do sądu z wnioskiem o ustanowienie dla PZŁ kuratora, jeżeli PZŁ nie posiada zarządu zdolnego do działań prawnych).

Przewiduje się wejście w życie projektowanej ustawy po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Z tym że przepisy dotyczące możliwości wypowiedzania umowy dzierżawy – i odpowiednio uchylenia decyzji oddającej obwód w zarząd – ze względu na brak realizacji planów łowieckich będą mogły być stosowane od dnia 1 kwietnia 2016 r. Czas ten powinien posłużyć dzierżawcom i zarządcom obwodów łowieckich do podjęcia działań zmierzających do lepszego wykonywania przyjętych planów. Jednocześnie należy wskazać, że roczny plan łowiecki przyjmuje się na okres (zwany rokiem gospodarczym), który nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, gdyż obejmuje okres od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych, w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt ustawy nie podlega opiniowaniu przez organy i instytucje Unii Europejskiej.

Projekt ustawy znajduje się w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej. Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy – Prawo łowieckie</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Środowiska</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Piotr Otawski – Podsekretarz Stanu w MŚ</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Anna Żornaczuk – Łuba Zastępca Dyrektora Departamentu Leśnictwa i Ochrony</p>	<p>Data sporządzenia 16.02.2015</p> <p>Źródło: Ustawa – Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, z późn. zm.)</p> <p>Nr w wykazie prac UD 165</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Głównymi problemami, jakie ma rozwiązywać projekt ustawy, są:

- 1) Niezgodność z Konstytucją RP art. 27 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 10 lipca 2014 r., P 19/13 (Dz. U. poz. 951) wskazał na niezgodność art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego z art. 64 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP ze względu na ograniczenie prawa własności polegające na braku możliwości wypowiedzenia się właścicieli nieruchomości w sprawie wyznaczania obwodów łowieckich.
- 2) Zagwarantowanie zgodności z Konstytucją RP zasad wykonywania polowania. Dotychczasowe rozwiązania w tym zakresie polegające na uregulowaniu tych zasad w rozporządzeniu Ministra Środowiska zostały zakwestionowane przez Prokuratora Generalnego.
- 3) Brak wystarczających narzędzi prawnych w zakresie nadzoru ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim oraz do skłaniania dzierżawców obwodów łowieckich do wykonywania rocznych planów łowieckich i wypłaty odszkodowań za szkody łowieckie. Odszkodowania wypłacone przez wszystkie zobowiązane do tego podmioty, za szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w sezonie łowieckim 2011/2012 wyniosły 57,0 mln zł, w 2012/2013 – 68,5 mln zł, a w 2013/2014 – 75,3 mln zł. Obserwowany jest stały wzrost poziomu tych odszkodowań. Dla przykładu kwoty wypłacone przez zarządy województw wzrosły z poziomu 0,6 mln zł w 2010 r. do 4,1 mln zł w 2013 r. Ponadto w sezonie 2012/2013 było 60 657 protokołów ostatecznego szacowania szkód, a w sezonie 2013/2014 63 162 protokoły. Wszystkie odszkodowania powinny być wypłacane, niezależnie od kondycji finansowej podmiotów. Jeżeli poszkodowany nie godzi się z ustalonym wyliczeniem odszkodowania lub niepodjęciem szacowania, kieruje sprawę do sądu powszechnego. W sezonie 2011/2012 w tym trybie skierowano 111 spraw (0,2% wszystkich zgłoszeń szkód), w 2012/2013 – 114 spraw (0,2%), a w 2013/2014 – 127 spraw (0,2%). Z kolei analiza planów pozyskania głównych gatunków zwierzyny w skali kraju wskazuje ich realizowanie w niepełnym zakresie. W przypadku dzika wartości te przedstawiają się następująco: 65,4% (sezon 2011/2012), 80,6% (sezon 2012/2013), 74,7% (sezon 2013/2014). Średni procent pozyskania jelenia i sarny w tym okresie (2011–2014) kształtuje się w wysokości 88%. Powoduje to ciągły wzrost liczebności tych gatunków. Populacja dzika wzrosła z 267,8 tys. osobników w 2011 r. do 284,6 tys. osobników w 2014 r. Populacja jelenia wzrosła z 194,7 tys. osobników (2011 r.) do 217,9 tys. osobników (2014 r.), natomiast sarny wzrosła z 829,9 tys. osobników (2011 r.) do 873,5 tys. osobników (2014 r.).
- 4) Dostosowanie niektórych delegacji ustawowych do wymagań określonych w art. 92 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji RP ustawowe upoważnienie do wydania rozporządzenia powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji i oczekiwany efekt

Wskazane powyżej problemy można rozwiązać jedynie poprzez wprowadzenie zmian w ustawie. Proponuje się wprowadzenie następujących rozwiązań.

- 1) Dostosowanie treści art. 27 ustawy – Prawo łowieckie do wyroku TK z 10 lipca 2014 r. stwierdzającego jego niekonstytucyjność poprzez wprowadzenie mechanizmu konsultacji publicznych z właścicielami nieruchomości będących przedmiotem dzierżawy kół łowieckich, polegającego na podawaniu do wiadomości publicznej projektów uchwał sejmików wojewódzkich dotyczących wyznaczenia granic obwodów łowieckich.

- 2) Określenie w ustawie rodzajów polowań oraz zasad wykonywania polowania, a nie jak dotychczas w rozporządzeniu.
- 3) Wprowadzenie mechanizmów wzmacniających nadzór ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim polegających m.in. na uzgodnieniu projektu statutu PZŁ przez Ministra Środowiska, wprowadzeniu możliwości przeprowadzenia kontroli w PZŁ na zlecenie Ministra Środowiska i zobowiązanie PZŁ do wykonania zaleceń pokontrolnych. Dyscyplinowanie dzierżawców obwodów łowieckich nastąpi poprzez wprowadzenie sankcji za niewykonywanie planów łowieckich albo niewypłacanie odszkodowań za szkody łowieckie.
- 4) Przesunięcie części spraw uregulowanych dotychczas w rozporządzeniach do ustawy i uzupełnienie delegacji ustawowych o wytyczne dotyczące treści aktów wykonawczych, zgodnie z wymogami art. 92 Konstytucji RP.

Wprowadzenie proponowanych rozwiązań powinno zapewnić zgodność przepisów Prawa łowieckiego z ustawą zasadniczą, ponadto powinno także przyczynić się do zwiększenia stopnia wykonania planów łowieckich, polepszenia płynności wypłat odszkodowań i możliwości nadzoru nad PZŁ.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

W Niemczech i Austrii prawo łowieckie jest określone na poziomie krajów związkowych. Kompetentnymi do stosowania prawa łowieckiego są władze odpowiedzialne za lasy i rolnictwo. Myśliwi są zrzeszeni w regionach, które wchodzi w skład zrzeszenia na poziomie kraju związkowego. Posiadaczami prawa łowieckiego są właściciele gruntów. Plan odstrzału ustalany jest ustawowo w każdym landzie, odstrzał gatunków generujących szkody łowieckie jest obowiązkowy na gruntach prywatnych i państwowych, gdzie odstrzał wykonują władze leśne. Polować mogą posiadacze kart łowieckich oraz zawodowi myśliwi posiadający stosowną licencję. Poziom szkód łowieckich regulują posiadacze gruntów i prawa do polowania poprzez określenie liczebności populacji oraz poziomu odstrzału. Odszkodowania są wypłacane na podstawie ugody (przy jej braku szkodę wycenia rzeczoznawca) za gatunki, na których liczebność ma wpływ wykonujący polowanie.

We Francji minister ds. środowiska ustala ogólne ramy przepisów, a prefekci określają szczegółowe przepisy łowieckie dla swoich departamentów. Prawo łowieckie stanowi łącznik między ochroną przyrody a gospodarką rolną. Minister ds. środowiska ma do pomocy Najwyższą Radę Łowiecką. Narodowy Urząd Łowiecki odpowiada za sprawy organizacyjne, przestrzeganie prawa oraz współpracuje z okręgowymi federacjami myśliwych. W departamencie może być tylko jedna federacja, której prezesa mianuje minister. Prawo wykonywania polowania jest połączone z prawem własności. Plany odstrzału ustalane są przez prefektów departamentów. Grunty i lasy państwowe są udostępniane do wykonywania polowania na takich samych zasadach jak prywatne. Dozwolone sposoby polowania określone są prawem. Sposoby polowania, jak i planowanie odstrzału podporządkowane są potrzebie zapewnienia trwałości gospodarki łowieckiej. Wysokość odszkodowania ustala się polubownie i można go dochodzić od państwa, osoby prywatnej, wspólnoty oraz zarządcy drogi. Na te działania przewidziane są procedury administracyjne. Szkody od dzików wypłacane są z funduszu odszkodowawczego utworzonego przez organizacje łowieckie, które na ten cel przeznaczają 10% czynszu dzierżawnego.

Problematyka konstytucyjności delegacji ustawowych do wydania aktów wykonawczych w świetle wyroków Trybunału Konstytucyjnego jest specyficzna dla Polski.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Członkowie Polskiego Związku Łowieckiego	ok. 116 tys. osób	Zarząd Główny PZŁ oraz GUS	Usprawnienie prowadzenia gospodarki łowieckiej
Państwowa Straż Łowiecka	11 wojewódzkich komend (5 województw nie ustanowiło PSL)	Urzędy wojewódzkie	Usprawnienie zwalczania kłusownictwa
Właściciele nieruchomości	ok. 81% powierzchni kraju	GUS	Zapewnienie udziału właściciela w dysponowaniu własną nieruchomością

Urzędy marszałkowskie	Wszystkie	Ustawa o podziale adm. kraju	Podział kraju na obwody łowieckie i podjęcie stosownych uchwał dot. granic i kategoryzacji obwodów łowieckich i przeprowadzenie postępowań w zakresie wyznaczania granic obwodów łowieckich
-----------------------	-----------	------------------------------	---

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Stosownie do przepisu art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt został przesłany do:

- Polskiego Związku Łowieckiego,
- Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,
- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,
- wojewodów,
- marszałków województw,
- Krajowej Rady Izb Rolniczych,
- Ligi Ochrony Przyrody,
- Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”,
- Klubu Przyrodników,
- Komitetu Ochrony Przyrody PAN,
- Fundacji WWF Polska,
- Fundacji Greenpeace Polska,
- Fundacji Międzynarodowy Ruch Na Rzecz Zwierząt VIVA,
- Klubu Gaja.

Wyniki konsultacji publicznych zostały przedstawione w postaci raportu z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie(0–10)
Dochody ogółem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
budżet państwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
JST	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostałe jednostki (oddzielnie)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wydatki ogółem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
budżet państwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
JST	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostałe jednostki (oddzielnie)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Saldo ogółem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
budżet państwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
JST	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostałe jednostki (oddzielnie)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie przedmiotowej ustawy nie spowoduje zwiększenia wydatków dla budżetu państwa. Nowe zadania, związane z nadzorem, przygotowaniem planów zarządzania populacjami, kontrolą, analizą zgodności z prawem uchwał podejmowanych przez PZŁ oraz rozpatrywaniem spraw związanych z uchyleniem decyzji o oddaniu obwodu łowieckiego w zarząd, wykonywane będą w ramach dotychczasowych limitów. Budżety jednostek samorządu terytorialnego nie ulegną zmianie, ponieważ wykorzystają one istniejące podziały powierzchniowe województw na obwody łowieckie oraz własne służby związane z planowaniem przestrzennym do realizacji przepisów nakazanych nowelizacją. Jednocześnie zarówno wyznaczenie obwodów łowieckich, jak i przeprowadzenie ich kategoryzacji będzie działaniem, co do zasady, jednorazowym. Polski Związek Łowiecki nie jest jednostką sektora finansów publicznych, prowadzi działalność na zasadzie samodzielności finansowej i pokrywa koszty działalności z własnych przychodów.
--	---

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa	—	—	—	—	—	—	—
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	—	—	—	—	—	—	—
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	—	—	—	—	—	—	—
	(dodaj/usuń)	—	—	—	—	—	—	—
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	—						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Ograniczenie wartości nieruchomości oraz uniemożliwienie lub ograniczenie korzystania z nieruchomości w sposób dotychczasowy może prowadzić do wypłaty odszkodowania. Wartość odszkodowań nie jest możliwa do ustalenia na etapie wdrożenia przepisu. Ponadto, w przypadku wyłączenia nieruchomości z obwodu łowieckiego na własny wniosek, właściciel utraci prawo do odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę. Wartość jest trudna do oszacowania.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Jak w poz. małe i średnie przedsiębiorstwa.						
	(dodaj/usuń)	—						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	—						

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie ustawy nie będzie miało istotnego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, z racji przypuszczalnie sporadycznego występowania przypadków wyłączenia nieruchomości z obwodu łowieckiego lub uznania przez sąd obniżenia wartości nieruchomości z uwagi na fakt, że w sąsiedztwie prowadzone są polowania (przeważnie kilka razy w roku w ustalonych wcześniej terminach).
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☐ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak	☐ nie
	☒ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów	☒ zwiększenie liczby dokumentów	
☐ zmniejszenie liczby procedur	☒ zwiększenie liczby procedur	
☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy	☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy	
☐ inne:	☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak	☐ nie
	☒ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☒ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		
Omówienie wpływu	Wejście w życie ustawy będzie miało wpływ na sposób prowadzenia gospodarki łowieckiej przez zaangażowanie właścicieli nieruchomości w proces tworzenia obwodów łowieckich oraz zdyscyplinowanie dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich w zakresie realizacji zatwierdzonych planów oraz szacowania szkód i wypłaty odszkodowań łowieckich.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Wejście w życie ustawy zmieniającej upoważnienia do wydania aktów wykonawczych powoduje konieczność zastąpienia istniejących rozporządzeń nowymi oraz konieczność zastąpienia dotychczasowych uchwał zarządów województw w sprawie ustalenia obwodów łowieckich nowymi, a także konieczność wydania nowych uchwał w sprawie kategoryzacji obwodów łowieckich. Dlatego przewiduje się, że choć ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, to część przepisów w postaci aktów wykonawczych do ustawy będzie wykonywana w terminach do 12 lub 24 miesięcy od dnia wejścia w życie. TK ściśle określił termin zakończenia procesu utworzenia obwodów łowieckich według trybu podanego w ustawie na 18 miesięcy od ogłoszenia wyroku, czyli do dnia 21 stycznia 2016 r.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie przewiduje się ewaluacji. Projektowana ustawa jedynie dostosowuje delegacje do wydania aktów wykonawczych do wymogów Konstytucji RP oraz wykonuje wyrok TK.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Zestawienie wyników konsultacji publicznych.		